GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl. No.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0124
4	Work Number	D 2602
5	Page No (From... To)	1 to 61
6	Name of the Work	KRISHNA RAYA VIJAYAMU
7	Subject	KRISHNA RAYA

B. 124
D. 351
D. 2602
D. 708
D. 1634
D. 687

శ్రీ సింహపురాణం - ప - 351
కృష్ణరాయవిజయం - ప - 2602
రాధికాసాంత్వనం - ప - 708
భళిరకేరవెల్లుశతకం - సీ - ప - 1634
రాఘవయాదవపాండవీయం - ప - 687

B.124

D. 2602

D. No. 2602

శ్రీకృష్ణరాయవిజయము

Krṣṇarāya vijayamu

౧ శ్రీ శివా

భాసిల్లు కరపు విరుదెంతలును సం

౨ [illegible] చనరాజశ్రీమ

[illegible] భాస్వ [illegible] తియు గవా

యువాడు [illegible] చిలిగ [illegible] తకుకవె

[illegible] లతజలుకువాడు వాడువిదని

[illegible] తగురుంత్రైనవాడు లెలమై

వాడునలమెనిర్ధ రరతూరాష్ట్ర

[illegible] తుంబునవిలుబువాడు [illegible]

చునె [illegible] జిలనదు నామనిపె

రాయనిచెలు [illegible] మారా ॥

వా [illegible] లంచారిరు [illegible] లదివిజల

[illegible] వాలి [illegible] యాంబు [illegible]

౪ [illegible] చుసు ॥ కి ॥ వినోదరబంబారెప

[illegible] కృష్ణరాయ [illegible]

వాకిరాయని ॥ సీ ॥ జగది

[illegible] లదరుదిరా

ననిగలవాడు చరున [illegible]

[illegible] నవ [illegible] చువాడు

[illegible] రాలంబుకలబూనిన-

బగువాడు [illegible] పంపా

[illegible] వాడు [illegible]

[illegible] యారివిపి ॥ చిన వెంకట

[illegible] చారానందనుడుమ

·3. [illegible] శ్రీకృష్ణరాయ [illegible]

[illegible]

·12

[illegible]

Containing [illegible]

120
18
3
21 60
1080

60
18
78

11–11–9

...జలమము-

శ్రీకృష్ణార్పణము శేఖరపద్మార్చిత పురాణిల సద్భావిని

కరసురుచి చిమత్యేక౹౹ మద్యం బ్బులకెల ప్రహుతుసద్భావ్యా-

౪ [illegible] నుకట్టించు మదయును౹౹ త్రిపతారూర్క పావ్ర త్వన జమల్క ద

[illegible] మవాసమదెయునగి సొళపాస్తి పతినుతి యుంతు మగి౹౹

౬ [illegible] గుసంపన్నె పథ్వకా విభునికామ్మ వెలుప్పలకారాల

[illegible] మ్మకాన్ని నమ్రక్రోకాళి దంబునని ప్రదునారానెమ్మ నవయునెనెల-

[illegible] కులుకుమామ్మ సమ్మహార్య్వ నియతినెసగరా౹౹ సి౹౹ యెసాప్వ

౮ [illegible] కానినితారంతిసా నంతనెప యారాపంచమ్మెమారయూప-

[illegible] మికారుణ్యామెనసి స్వామియలుకుదశమ్ము నంతనెజీవపర

[illegible] పంచమణాగ్మయె రావమంథుయెసాప్వమిప్రతి వాక్య

[illegible] మాత్రలకునెక్క్యవ వారదమతంబులు విత్తిపాస్మియెసాప్వ

[illegible] మెవరినంతనెభేద మ్మెనంతనెప్రనజ్జన్ంబులేకవాస్త్రి

[illegible] వసారంభాజ్యవ విసూప్పతిపత్త్వనామూర్తిశ్వి

[illegible] ఖుగలుగ్మమారా తరించినట్టిమ్మి కానట్టివెపాంత-

[illegible] తుతారానెత్తయు రందరుంథుకాశిపతిసాప్విమిజ్జాచ్చు

[illegible] రాదువారాదులమమట్టంబు మెదిలదలి

[illegible] లుగెతువెలుగుశబర్క అ త్తితానంద-

పెంపొనరించునట్టి బ్రహ్మగురుదుర్వారంబవున్న ననస్బ్రా

౭ రుణరాశితారా౹౹ గీ౹౹ ప్రకృష్టి బట్టిన వారధారు ప్రస్తుతి నెలల త్తి

తినస్థి జగివరాదులారాతప్పమిరాత్రరామ బెరితంబు వనిరించి

రవారాచెలంగ్మ వెయదతికవిరాజునెంతు సవెన్నాదవమలరామ్మ

౯౦ ధీరణిపార్వసుకాశిదాసువమయూరున్నమారకుబల్వా

కొమంసవమంబితగత్తనుతులుశేతునెప్పడునతులితసంస్థ్యాత

౧౧ పయుకవిత్యకరిమపత్తుపతగరా౹౹ సి౹౹ వారకస్థాసనుండను

వారనినిక్రంబుగానలబ్ధివిన్నాదెప్పతయునినుతింత్తుకుం-

తలేంద్రసమానాఖ్యకామరుకారందుకవిచంద్రునను

వందశేషారాయునితలంత్తు శ్రీనాథవిభావ్యాతిచెస్మెం

దుబుధవర్యప్రభుషాశీత్తిమతతంబుబుజ్జిగంతు ధీరా

జకత్తిప్రారతీచెనూర్జితుండగువానిసారస్వాతిస్పవ్వం

తనిసంస్మరింత్తు అవనిమరియునువెలశినయమారంత్తుకవి-

లానారదునిక పలయనుశాంధ్రికులసారసాహ-

త్యసారాపార్త్యసరణివెలయ్యుపనక్కనిలారానతుర్కరమ-

౧౩ కనియుక్తపార్యక్యములనరా౹౹ చం౹౹ అ పరితప్రభావప్రదిగు

నట్టి మవారికవిరాజు నెంచికొని ప్రభుఘనయుగసగూవరము

శ్రీకృష్ణరాయవిజయము.

సంతతానేకానేకచామరశింప్రచుర ఈతతారబకాధ
ముదారాగిద్విజరాజువారాశింపురేతి నెరప్రవగబలుకుదు
రాక్షిప్రప్రలప్రస్తుతిసేతు సత్రవి ॥క॥ అవిను
కువేవప్రాత్రం। బునుకవినుతికలకవినింతపాలుపవు
రంగా। నెనరిచిప్రబంధమొకటి। అనువందగరచనచే
౧౪ తునని తలచునె.దక॥సి॥ నిలంప్రనికరంప్రనెరిగింప్రకల.
వాడుడంత్రైనమణికిరీటుంబువాడ్లుతారవతాకసూ
త్రికీలనామముమువాడుమకరకుండలకాంతిమల-
యమువాడ్లుకరిమబ్బుజగనెప్పువెలుగువెలిగ్జిగవా-
డుమెలకనప్పలుగుకుమెరామువాడ్లుజంటైము- 3
త్రలల.రాత్త్రసునిగూల్పినవాడువానితమ్మునిబ్రో
చుపలనువాడ్లుతళుకుబంగారుసరిగంచువలువ
వాడ్లు కపంకజరుచిరనేత్రములవాడ్రరామ
చంద్రుండుకారుణ్యరసముచెలయ్యనప్రథునాకల
౧౫ అరిన ప్రత్యక్షముగుచురాక॥ మతాసనినురక్షింప-
గ్రవాత్సల్యంబాందవెశానాభవసద్ధురిమరం। గతాని
రవచనక్తృతినిఉదత్సురణికం వచాకునంకతముశాలను

X

౧౬ తగునుగ॥నేను శ్రీరామచంద్రుండనిపిలలారెకక
వాడనెమ్భాగ్యంబుకతననిప్రథుప్రత్యక్షమైతిసంతిలు
౧౭ ముపలద్భుపగక్కతిసేయుమొకకథవంతద ॥సీ॥ అను
చునంతపాంతుండయ్యనవ్వవారెత్తు। దప్రథునేమలుకెం
నిమదివార్షకములక్షయుంతద్యుంతననియెంచియెద్ది
౧౮ । తగుప్రబంధముచేయంగదలచియుంటి॥గీ॥ ఆం
తనెకనాడుపాడగంటినలరువిలుత్తువంతుచక్రవనం.
బునపలనువిరారిసికలకవిరాజరక్షణొరేతుసకతవెల-
౧౯ యున్నసత్కీయార్తిచినవెంకటరాపనేంద్రు॥గీ॥ అప్ప
పారిరాజుదర్శనంబైనయిపు । భారీజుసముఖం
బుకరిగినతేజములక్షమరియుమరియునునుపొప్పం-
గుముద్దురరచనభాంత.మిసంస్కృతిజశితిభూరిమపామా
౨౦ పచనం॥ పెంటయునఖండఖండపరశుకుండలిపరి
ఖ్యాతాఖండలమువెలిదండవేదండకారిదండతింతీర
ప్రందరికపతిరవారివారెతాతారికాచల-
నారవారపారపారపశ్వారశారవార్నశారదశా
౨౧ రద జవాంసరాజవిరాజమా-

౬

క్రిష్ణార్జునవిజయము-

ఉంకీర్తిచంద్రికాధవళితబ్రహ్మాండభాండంబును సుభాం
డాగారభరితనిబిడద్రవిణమణిగణాగణనీయశ్రీవైభ ౮
౯ వాధరీకృతవైశ్రవణుండును సుశ్రవణాభరాపాయము-
మానసుధాముధాకరణానిఖిలుని ప్రణానిఖిలపురా
౧౦ ణేతిహాసకథాప్రసంగుండును సంగరాంగణాజయ
రమారంగనాసమాలింగితనిజభుజాగ్రజాగ్రత-
దుధారావిఖండితవిమతమండలిగళగళద్రక్తధా
౧౧ రాప్రవాహాప్రాభినవశోణాభద్రాప్రవాహాషిత-
రత్నాకరుండును కరారవిందబంధురాంబురువా
౧౩ రేఖాధ్వసేకశుభలక్ష్మణాబ్జాజమానుండును మా
నవతిమనోహరాకారరేఖావద్ధీరితనవనీల-
కూబరజయంతరసంతతమారమికాంతుండును
కాంతిస్ఫటికమయ్యబాహాప్రతాపప్రభావిఘాలిత-
రసాలసాలకింశుకప్రవాళకాంచనకల్యాణ
౧౪ కురువిందకందళదళత్తునకకేతకీప్రసూనుండును
సూనృతవచోవినిర్జితవారిష్ఠండ్రుండును చంద్రిక
నకధీరుండును ధీరజనవ్యాపయ జకవిహారుం

౭

డునుపారకశయ్యారమకుటుపాంస్త్రతికప్రము
ఖిలభూపశోలంకారుండును నారుణ్యారసప్రాత
౧౫ తరంగుండును తరంగవత్తృభీశగంభీరుండును భేరుజ
నసంతత్క్షణోంచిత్రబాక్ష్మవేక్ష్మణుండును క్ష్మణక్ష్మ
ణావిచక్ష్మణాక్ష్మణాతాభిరక్ష్మితక్ష్మతిసురవరాశీర్వా
దవర్ధితసప్తార్ణవిమధ్యసామ్రాజ్యసంపన్నుండు
నుపనిగాధేశమేధాధురంధరుండును ధరాధినా
౧౬ ధసభాంతరనిరంతరస్తవనీయ్యసరససంగీతసా-
మాతిభారిణుండును భోశిక్షవారమణాసన్నిధధి
రాపాలనప్రవీణుండును వినోదరవార్ణమాధు
ర్యధుర్యవాగ్దురీణసమన్వితకవితాలతాప్ర
నస్సముత్పాదనామోదవన్నవలోకవిండ్రుజా
౧౭ లాలవాలసంపూరితకనకవర్షుండును వషార్
శనప్రభృతివివిధజీవనోపాయప్రధానసమా
మామయమానశ్రీరంగకాంచనాశేషాచలా
దిపుణ్యస్థలస్థితాశేషవిప్రజనకల్పసేవ్యత్యుండును
సదాత్రేయగోత్రపవిత్రుండును విచిత్రశుభచరిత్రుం-

కృష్ణరాయవిజయము-

తున్న। విరాజిత వరూధినీభవ ప్రతిభేదన భేదనకర పరమశివ-
కరసరసిరువారావులువారుముర్వారుసాత్వితతవంరుథవధ
వారవచవతారధికారిభేరివిరావనిర్దళితదశదిశాం
తరుండున్న। శాంతరంజితగుణాగణశీలుండున్న। కనార్త
కాశ్మీరకాంభోజగాంధారసింధుసౌవీరమగధద్రవిడ
౨౯. కేరళశకకళింగవంగాంగబంగాళపాంచాలాదిదేశాధి
నాథదత్తభవానువిధారిపదానవారత్నగంధసింధురసైం
ధవబంధురతదివ్యాసావర్ణమణిమయకాళిధరకాంచి
రమాసాతత్యసమలంకృతనిజగృహాంగణోబిరా-
దుండున్న। సావర్ణవశిభేంద్రబలిదిదేచిమి[illegible]
౩౦. చికివిరాజిచనకుమారమందారతీరస్సరణానిపుణావిత
రణాగుణాభరణుండున్న। షత్రేసేనాపతనిరతాంన్యదాన
ధురీణుండున్న। వివిధకళారసాభిజ్ఞుండున్న। మయారరు
రాయరగండప్రచండబిరుదాంకుండున్న। ధరణీవరా
వాలంకుండున్న। బాలకృష్ణారాయణుండున్న। సత-
౩౨. నారాయణుండున్న। లోభివేశ్యాభుజంగుండున్న।
చంద్రవంశపయోరాశిసంపూర్ణచంద్రుండు
న్న। రామపుష్పకరమణిసాంద్రమణిచాచారవరాంబ

గర్భశుక్తిముక్తాఫలంబున్న। నగుచిన్నవెంకటరాయరాజదేవం
డ్రుండు నిండువేడుకలు మెండుగాన పండువెన్నెలలవెన్నెలచిన్నెల
౩౧. చిన్నెలచిన్నెలతుర్రాణిలరాలతిన్నెలనిగనిగలనిగలువిరారు
వగరాలగాదిలనీదిలందురంగళించుగ్రేదాప్రులిసంప్ర
కాణింగెలచలదంగురంగులవెలంగువెలంగులుగలజల్లి
ంప్రచుట్లుబవంతివింతజిగిదంతప్రకేకుసంతసిలచేంతసిల-
రుపంతువిహారుగుజరాతికింప్రసాంప్రరాణింప్రబా
౩౩. రిమాలంప్రకంబంప్రగుంపులనింపలరుతళుకుబ్రుద్ధం
ప్రనిర్వంప్రచెకదప్రమిక్కుదుప్రదారబందప్రచందప్ర
కుందనప్రతలుప్రమెలుప్రలంబాలుప్రలగువాకిళుల
గద్దినకద్దాణిమెద్దికలతాద్దికద్దిలమయింగిళనెసంగుమెచ్చు
గలబంగారునిచ్చలప్రవాచ్చువిలువపచ్చలవేయుసపస
౩౪. తాలుసాగసులనెసంగుకప్రరంప్రదునదికంబములల
దింబములవెలయుతోరణంబులనలరునలరుపుమ
పుమలజెందుచందురగావిజిలుగుచందువాలపాం
దువాడ్రిలుసాంప్రాణిఘాంపవాసనలుగుబురు
కొనబిత్తరపువారప్రపవారక్రొత్తనెజాళువారవిసిల-
౩౫. కన్నకానును గప్పుగాప్పుయుప్పరిగలాసె.

శ్రీకృష్ణరాయవిజయము-

వ. సందిరారమణచరణారవింద ధ్యాననిష్ఠాగరిష్ఠశుభచ
రిత్రధురీణులగు నాచార్యవర్యులును, నవార్యధైర్యవీ
ధానువెూద తర్కకర్కశవ్యాకరణవేదాంతాదిశాస్త్రా
ర్థపరిజ్ఞానఘనులగు విద్వజ్జనులును, కావ్యనాటకా
౩౬ లంకారసారజ్ఞరచనాగరిష్ఠులగు సత్కవిశ్రేష్ఠులును,
సరసవృత్తులసంగీతవిశారదపరాజితనారదమునినా
యకులగు గాయకులును, సర్వసర్వంసహాధీశ్వరప్ర
ధానవర్గవృత్తిప్రముఖులు సుముఖులై పరమానం
దకందళితహృదయారవిందులై కాలువబెలువం
౩౭ రుచెలువలు చెలువప్రస్థానిపావతులు వీవశ్రేవవరాంకి
తారత్కేళీరాజకాంక్షనసార వీటికాకరండవను-
కురాదిరాజభ్రాజల్లాంఛనంబులు కరంబులవహిం
ప వరాంకకలకంఠీకరతంబరరత్నకంకణారుణార్క
ణాతారంబుతోరంబుగ శ్రీరంగప్రభాగాలాసం
౩౮ గృహాంగారవైభవంబులె సంగ్రహంగారు రంగులిం 2
గంపురత్నసంపృక్తయుప్పె, పెరాలగంబుం డెయుకోనా
౩౯ తుంగాసరసకవితాప్రసంగసంగతులనతులలు వుతుల
కృతులయుకృతులు సంస్కృతపదానుబంధబంధురరుచి

రాంధ్రపదపటలీసంగ్రథనఘటియించు సత్కవిప్రకాండులతిసే
౪౦ యమునాంగకరుణాకటాక్షవీక్షణా! తరుణాంబుజముఖ
విలాసధరహాసరుచులె, వేరలయగురువిద్వజ్జనసరసా
౪౧ సమతర్కనితాంతచతురతవెలయుసమాసినసుభరద్వా
జగోత్రనిసదాపస్తంబసూత్రనిబాంధవసాత్త్రపా
త్రప్రాకనాటీర్యలవంశప్రసిద్ధుని ఉమాకాంతిపౌత్రి
బంధురచెరిత్ర, సద్గురుకారుణ్యసంప్రాప్తవిద్యావిశే
రుసి శ్రీకాశీవాసినిలయు, చిత్రసుమనాంచితశ్రీక
రానుగ్రహసారవితకవితారసజ్ఞహృదయు సారరచ
నాధురీణులకుమారధూర్జటిప్రధానాగ్రగణ్యపటి
రవాశ్రమవామత సత్ప్రకాశియామామాత్యపుత్ర-
౪౨ వెంకటాచార్యుని పిలిపించి వేడ్కననియెంకబాలుడవ-
యిన్ను విద్యాశీలుండవు గట్టిరముధురకృంగారకలా.
లాలితచాతుర్యకవితాపాలచననిపుణ వెంకటరామా
౪౩ త్యమణి! ఉచిత్రముగాగపిన్నప్రదచెప్పితివారసము
లచెలంగసావిత్రిచరిత్రము విగులవేడుకనిందుమతీవి
వాహముఁ జాత్రమొనర్పనవాఁడవుగు సూక్తిగత్తర.

చియుంచితరాగదా। ధాత్రిప్రసిద్ధిగాంచితి విధన్యత్రవా
౪౮ రికుమారధూర్జటీ॥ పంచబాణురం॥ కుమారగన్నతం
త్రిభక్తికూర్మికన్ననేకవెరూ। కుమారమన్మథకీర్తిశంఖ-
ఘుంఘుమారవత్సనిత్యమారతుల్యచిత్రశాభిగుప్త
సూక్తివింతయె। కుమారధూర్జటీరసార్థగాంభీరా
౪౯ ర్థవాజటి॥ చ॥ తెలుగునజప్పనేర్చు సుధీజనులెల్లశ్లాఘ
సుధూర్జటి। ధీయనతల్లుగుల్లు పగవాటిలుతెత్తె
సుంగుమాటలే। పలుకువగాంచు చెలుకుజిగిమించ-
ప్రబంధములే ఘు   । పలుకులవు-
౫౦
ద్రౌవలివిపాంబంగరు ఒంటిరివటచెలంగగనా॥
౫౧ ఉ॥ శ్రీకైరవింతవెరూరనిజయుక్తులమారిజ
సులసుతించగా। చక్రినిమాటుతెంత యెుకసస్థితిము-
దిరచారువేరగా। చక్రికలాల్లితే నియులుసారెకుజల్లి
గట్టివ్యావ్యముల। గ్రక్కునజప్పనేర్చవనగావినగా
౫౨ గతువెతుకయ్యతనే॥ చ॥ స్తుతమతియైనయంద్రకవి
ధూర్జటిపల్కులకేలకలైనో। యతులితమాధురీమ
హామనోముసువిపాపిదతాతచాలసన్నుతిగనెక్ష

ష్ణరాయమనెరా   సభలవినుమాప్రసన్నమత్తితంబ
వారుమానవైభరులకీర్తి వవాంఛ్యముధాత్రిలోపల-
౫౩ నూ॥ మ॥ కరుణాకుపాత్ర్యంధివి। ప్రాకటుగతిపద్య
కావ్యప్రణేతజెప్పమా। శ్రీకృష్ణరాయచరితమ్ము
౫౪ నేకవితాప్రౌఢిసుకవినికరము మెచ్చనూ॥ గీ॥ ఆనుచు
బంగారుకతియుముల పేరములునిచ్చి తాళిచాక
లుజాళువాతగటిపాగ రింగలరుసప్పు పచ్చ్చాలు
లుంగరములిచ్చి తళుకుజిగిమెల్లిసరిపెణాలవయెునెసంగ॥
౫౫ క॥ ఉరుధాటిఘనపైంటి వరశాటి
వాటిచిత్రస్ఫురితమణిపెటులాది గ్రసరకి
౫౬ మానుదతతుసమకాల్పిక్రపనూ॥ గీ॥ సారభ
ఖారకదళికానారికేళఫలముత్తిరచంధిసకలిత
కుంకుమమ్ములుకుక సూర్యాలియను సంకుమదము
౫౭ వెలువలుగానకప్పూరవిటికి కరుణానుపగ॥ ఆ॥
అందులకింత యుప్పమదమంటుచుంరారయుల
వారలారసాగెంచమలోనకల్గినయురివినె
సంగధరిత్రిలోనసెయుందమునకరిసఖ్యలైనట్టివారి
లోకలరెయుటుంచునే। పొందగకృష్ణరాయకథపాల్ప

కృష్ణరాయవిజయము.

౧౩ గుణావ్యయము శాలివాహనుబునా॥ గీ॥ శ్రీవ్యవహారా
జుతారాతనిష్ఠంటి మరియుఖ్యజనవరేణ్య భవదాప్తిక్యసర
ణినిప్రతిక్షతియె నిచర్దనివియుసంకీతము చేయు
౧౪ ఉత్తేవ్వరికతున్న నవ్వి విభుతిష్ఠులని యొక॥ శ్రీరామ
సంకీతము గ్రాకవమును చేయుమను కడనిష్ణము॥
గా॥ శ్రీరంజలు నీకన ప్రదయరాతె మహార్ణభాగ్యమబ్బె
౧౫ ననికదువేఁడు నా॥ కృష్ణంతాలు॥ శ్రీజనక నందనా
స్వకరాజత్వంకు మకళాభిరాజత వన్త్రాబ్జాజ
ద భవాప్తణాష్యణికి మహోజనక్షిప్తితి జనావిజావ
౧౬ శిస్త్రణికి నీ॥ క॥ చెంతతరదివ్యసునిసితకాంతునకు న
జాంతభాంతఘటునాఘుటునాదంతునకు నంత
జాధిపకాంతునకున్ సుగుణరత్నఘనకాంతునకున్॥
౧౭ ॥ శారదనీగదనారదపారదహారతారవారిర
బంధురకీర్తిశ్రీరమ్యునకున్ చవ్విదార్యరమాతజనా
౧౮ శిమానసాగమ్యునకున్॥ రాముమునకు సర్వజగ
దభిరామునకున్ విజితపరశురామునకు మునిస్తోమ
స్తుతబహుళవైభవధాముని కసురారివరసుధాధా

౧౯ మునకున్॥ అత్యుత్తమవంశజనరాజోర్వీరమణాభిరక్ష
ణోత్సుకునకు గంధవారదివిజకుతునకు సర్వజ్ఞునకున్
౨౦ సమస్వజకధీశునకు నా॥ వ॥ నావిన్నవింపంబూనిన కృ
ష్ణరాయవిజయంబను మహాప్రబంధంబునకు కథా
౨౧ ప్రారంభంబెట్టిదనినా॥ సీ॥ శ్రీరమారమణావతారవ
రిగ్రహాంబు బహుళశోభనాన్విత ప్రత్యవాంబు॥ స
తతపారజనాచరితగరిశమహాంబు దుర్వారచతు
రంగధార్యవాంబు॥ శ్రీమహారత్నముగంధసహా
తగంధవహాంబు దీపితారాతిగర్వపహాంబు॥
నాయకీనాయుకానితరవాటికలవాంబు సర్వవ
స్త్రవ్రాతసంగ్రహాంబు॥ మహానిరహావిహారదనా
రపంపానదీతరంగసంఘఘుమంఘుమారవవి
ధూతజావహ్నివినమనగాసుధా సాగరంబు
విజయనగరంబు సుజనసన్నుతిరంబు॥ శ్రీవ
౨౨ శికాత్మదత్నురినిజెనకుమేదలనంతరత్నసంచాద
నలీలజెందివరలసర్బహురాజమరాళసంతతా
హోవవెయునపృచ్ఛఘనసుధాంశుపరిస్ఫురణావ్రతి.

శ్రీకృష్ణరాయవిజయము.-

స్థితిమేదినిజాండజాతనెలవిర్శరదంబుదరేఖలాశేయున
౯౩ సా॥ వు॥ లేనసాలస్థితిజూచువారికియధార్థంబైతగ్
గాశెటు। యొప్పునవేనద్యుతికావ్యలంబరముర్జాలప్పుర-
సంబద్ధరతనికాయుంబులుకాయుల్ఫలముల్వారిం
ఖకాశింపగా। ఫునతర్జాలకజాలములదళములుగ
౯౬ సాం॥ సి॥ పార్శ్వస్థగిరిదరీపద్మరాగ
ప్రభలపాలుపైనకుంకుమప్రాతలనగ। తుంగభద్రానదీ
తోయబిందుప్రాతములుసుపాణిమెరుగుముగల
నగనికి। యూత్రిజపతిరనికష్ణాజ్యలనధామములసాం
ప్రాణిధామములనగమంపానిలాశేధాతమా
కందఫలఘరంపరలునైవేద్యసంపదలనగసారయుక్త
తప్త యుత్రాపవారగిరివలవనెనవివిధములెల్లన
భినుతింపనకలనితోన్నత్యవమునంతతముసువారి-
౧౭ వారగ్రంబులలరుతత్పురముసంబా॥ సి॥ లో తరశా
గుణావ్యక్తివాల్పుచునతతంబురాజవాంసాదికరణా-
మొనవేశ।తానవిశాగానక్తిపత్పకనిరతంబుసురిపానివా-
తయుక్తజానవేశ్యభూకాంతవాతసుక్తవారయు

నియొకపద్యఫణితిదుర్వర్ణ్యగణముచెంచెత్రనశక్తిదలచియుం
తకనెవుర్ఖశరవిశిక్ష్యవిభ్రమంబివాదనిబ్భెలరయవ
ధువెంతయావారపరత్నయెంత్రికవియనుతయెంతసా-
మార్థ్యగరిమయెంత్రయనుచునవ్వధురచతిరామరా
౧౮ త్న వులువిధిగురుభ్యగుణవనిష్టులనయారె॥ సి॥ గురుకర్
వారణాదుష్పరమవాశిథముకథముని పతియనిపించుకొ
నకయున్న। యొకశిఖంతికిబాలయోగ్యతయైబ్రహ్మచర్య-
వ్రతునిజంపజనకయున్న। ఆయుధంబులుమానిప్రా-
ణమోపవిష్టతాప్రపన్నత్వకరమెయబూనకున్న। ము
రవములామెకగాలనారనవారియుంతుగాకకలకాల
ము స్వర్గశక్తిగలిగియున్న। మెచ్చవచ్చునువిప్రచ్ఛపొచ్చెగాగ
ననుచుభ్రవానింతుకారణ్యమెకరణాజితారివీరులున
నవారెయుశారుల్తెనరాకుమారులుదత్తకీర్తిమున
౧౯ సా॥ సీ॥ యెప్పుడుకాంతకీర్తిపత్తగలత్తినవారుమనీ-
షశేషునిం। తప్పులుపెట్టువారువరదానవిభూతినికర్ణ
మువుభ్యలం। దప్పతివారువరివులుతిక్కయుల్గవేలయుం
చువారునే। యుప్పరిలోనిప్రేక్షలుసుభాన్వితులైనవ్వి-

కృష్ణారాయవిజయము-

౧౮ యింతటెంతయునా॥ ఆ॥ వార్ధ్రిద్రుమణిల్యువారిజదరిభ్రు
మరిభవదేశులప్పురి, శూద్రులువిప్రభక్తిజయశూబలభద్రు
లుజన్యరంగసాభద్రులుధైర్యనిజతనుపర్వమవాద్యలుదా
త్రుత్తానిలింపద్రులుసర్వసస్యబలభద్రులుబాల్యురుసదు
౧౯ జాణ్నతిని॥ చ॥ రతిపతిమోవానాస్త్రములురతిశిలా
కలుచారుకాంచనప్రతిమలుమలికాలతలుపద్మజనం
చలుచానాట్యశాస్త్రదేవతలుసుధాంశురేఖలుప్రపా
శిపల్లవ్యులుముష్మగుమ్మలక్ష్మితనముప్యానాళ్యతులవా
౨౦ ఫినతప్పురివారకామినులు॥ మ॥ వరుసబ్యెంచా
తఘోష్టగజోపసగవప్పాడంబుధానాగతర్గవిరగంధ
ప్రీతయాగజన్నధ్బురవారంబులుపద్మాంగనప్పురమం
దుర్గగజఖ్యాందవములధనికునంబాశ్వీష్టలాల్త్రాంతసంబ
రదవేంద్రముల్గ్రాంయునంగనవరాజనీలవప్రహానితతి॥
౨౧ సి॥ వప్ర్యకినిబ్బరవముగావాంశుమిత్రపరులత్తుస-
శింపుకవేముల్పులనంశ్వముశించుచేరైనములబినదల-
లనూరుపాదాత్రిక్రమ్మరవచ్చుచాయులెనఆశికదువతిచేస
న్నకంబమాన్పాభవలింపచాప్రయల్రవవేప్పసంచరించుచు

94

చంతవేగంబులైరెంటువేధులజుష్టువతిముల్పచ్చుప్రవేణాగతుల్గ
సారసాదులనెమ్మెనుల్లలయునిక్యచన్నియుకదానిరెండంకవనె
లలరిచితప్పురిరత్నసానాత్రిగాంధారనింధుబాలవిస్తార
౨౨ జ్ఞాంబోజపటువాయువులురా॥ సి॥ మధురసాధిక
సుధాస్వధురసారాలసన్నిధురసావలవమవాము
తాశిసురసాలతుల్యబాసురసాలవనముఖ్యసుర-
సాలజంబోతరులతాశితప్రివ్వాగవిరాతసరానప్ర-
న్నాగసంచరత్పున్నాగకేతకస్ఫురణాతతిప్రపాళికార
మణీయ్యపాళికానవమధుపాళికాసారసంపదల
తాశిమల్లికావలికాగిరిమల్లికామతల్లికలతాశి
తాళిపాంతాళకదళికావకుళసంఘములతాశి
పనతమిరాకుసారవిదాన్యనగరమవేయాదాన్యన
౨౩ తతులు॥ సీ॥ చిగురాకుపెంపుజాగసయ్యేబిం
జూప్షియుదిప్పవాళప్రాభిసలరుగాద్వకలువనె-
చూప్పులకలరునెచపలాల్త్యైతినలినదానిపసనె
వెంత్రగారింటువిరిగుత్తిసారంటునెలతాంగబల్లకానె
నెలగిలినగలనెఆననపరిమళంబమురునెచెంద్రాస్యవల
చువారికెలెవెవలప్పవిర్భులరుంచుభావార్ధ్యగుత్తి

శ్రీకృష్ణరాయవిజయము-

వాక్యములతో మెరయు సరస సాంప్రదాణి ధూపవాసనల
విరుల్లు విటుల కందితూర్ప పూరి వీధులందు। పూలసరుల
౨౪ మ్రుప్రాయలం ప్ర ప్రా ప్ర [illegible] వి। మరియు నప్పూర
వరంబు కరంబు తిరంబైన శృంగారంబు నందనరుచుల
వనరుచుల లంప్రచులంబుల్లై యుంబర మణి ప్రణి వితానం
బులనవలద్ధోయుంగల మెరుంగుల రంగల రుచుం గరుపా
రంగులనె సంగి, చెంగలువ [illegible] లతోలు గెలుకొను
౨౫ ప్రవారుల వారువ్రుల ము రువ్రు [illegible]
రంభ్రి చరణాను ప్రురంబు నందగి ధరి ప్రుంగవమ
పెరుగానిటంబు గువూ ప్రురంబనంగ లప్పు రద్వారా-
ప్రఘుగా ప్రురంబు సవిధ వివిధ పొవునూరు మతంగ
ప్రముఖనిఖిల ధరాధరంబు తిమింబి గా ప్రురా పరిలో
౨౬ కంబుల క్రమ క్రమంబుల నధిగమించిన నిత్యాన్నత్యంబు
న సత్యంబు గసత్యలోక పర్యంతంబు సాంతత్యంబు
గనుడుదవి యిచ్చై పెచిత్రుంబు గనంగాని దినకర వినంబు
కుస్రుష్టిద్వార తుత్యంబు గని ప్రురుప్ప వర్యంత వ్యంతి విని
ర్గించనెంతా ముని యిమ్ముతంబునతద్వైవ ధర్మసాకల్య-

౨౨ సముద్ర ద్విప్రామ తింజ నతదించి యంతరిక్షంబున నిక్రినవిరించి
వెంటనంటి వచ్చిన నిలింపకంపాలతాంగులనియు ప్రతివా
సఖిచిత ప్రతివానికరంబులనంత॥ ప్రరపాంధవ వీధికాజా
లమాగ౯ంబుల నిరీక్షించుచుంటలాన్లల నిత్తింప్రము-
ప్రమెవాయులతత్తయుం ప్రాప్త సుధ విధి ప్ర పచ్చరా
౨౩ గన్నె పెల్లిన్నుల నిచ్చల ప్రసారణా గంధదారింగనుంగె
ని ప్రరాంగ।నిల విలుచ్చుట లెచ్చు జిలిబిలి ఫలుకుల కులుకు
లకు మెలువలె సంగనసంగ సంగ రసము యుగళరవంబులం
దలంపించుకలరవంబులకరవంబు వినిము ఖారవిందం
బులనెలనవ్వులాల యుజాలయుకుచుల నిజానసం
౨౬ బులందవ్వుకజూరము ప్రియునిచె యువ్రులకు కలకలనగు
చుంబానకసరసంబులు మెరయు వినయంబులు నెరయ
వారలతోతమం దిరాళిందబవా ద్వార వత్తని
విత విశేకలంకూరుచుంటిచతురత్రె చెతురంగ ధ్యాతిలేలా
లాలసలగు వారవాలామణులకు [illegible]
నం బులనూ క్రొవ్వాపైతిరూప్రలుగాంతి నవింతి నవతెరనివెం
తి వింబారింద్రియిదర్శిచిక్కబతియెలు [illegible] కినెపమ్మున నవలజ
నువియులచయులవాక్ప్రతిమలంబిలుచుపటుచు వగప్రా-

కృష్ణరాయవిజయము-

విలువచెలువలచెలువలరుపలుకుజిలువలకలల్గులలరులు-
గానందారసిరిబాయలనిఘుమఘుమలాకర్ణింపనింపానరు
౧౧ సాంప్రపెంపుల్లంజాణాతసంబుననుత్తరంబులాసంగు
చిమితారంబులువినుపరాకునబెరంబులాడందడబ
డుప్రెక్కుకుమారులలయంగళ్లబంగటివయ్యాంగిళ్లనింతి-
లనులండుకుంకుమసంకుమదకర్పూరచందనాగరు
కస్తూరికాదిపరిమళవిచిత్రవర్ణికావివిధపట్టంబ
౧౨ రంబులనలంకృతంబులగువిపణికలతోరంబులగుప
ట్టదారకాంబులతోరణాంబులానచుర్పృతిభవనాం
గణాప్రవర్థితంబులగుపాళికానారికెళపాళికల౨౦
సేతులజాతలనాథాథంజాతచూతి

కుమోదంబుగదురగ్రన్ననకునంజేచుకానుతల్లు
౧౩ లగువనితామతల్లులతనూవల్లులనల్లవితంబులగు-
భూషణాద్యుతులవాలిసకంబులగుసువర్ణాంశుకంబు
లంగవలించుకమ్మదెమ్మెరలచిలాబలంబులగుగభా
గధగధగాయమానసౌధయూధనవినకేతనప్రే
ఖావిభాసితంబులగురాజమార్గంబులంగట్టినవవ

౧౪ రతినాతనికిరణాంబులుధరారమణాఘనాభరణాంబు
లితంబునంగనుపట్టినమరావతిరితిసుధర్మాభిరామవిబు
ధనికరరంభాచిత్రరేఖావిచిత్రంబై। పారిప్రతంబుభాతి
శాంతనవరాజరాజకుబేరప్రాలంకృతంబై। యిం
ద్రప్రస్థంబుచందంబున। యముదేష్టరజేమార్జునకీర్తి
౧౫ కృష్ణకృతంబై। ద్వారకానగరప్రాకారంబునన్నివృత్తప్ర
ద్యుమ్నబలభద్రభాసితంబై। భోగవతియుందంబునసనం
తకుంతలింద్రప్రముఖభుజనాగవిరాజితంబై। సరోవ-
రంబువిధంబునంగువలయప్రజాళియుంబునంగవు
లాభిరామంబునగుచున్నాలస్యంబునితంబినగపు
౧౬ నంబులయందబాంచల్యంబుచంద్రాననాలోచనం
బులయందువక్రత్వంబుచక్రస్తనీలాలకంబులయం
దుకారిన్యంబుబాలామణికుచద్వయంబులయందే
బారిత్వంబుమానినీమానధనంబులయందునుంగా
నిమరెందునులేకసర్వశుభలక్షణంబులచెన్నొందునప్పు
౧౭ రంబునకశ్శిలుండా [illegible] శ్రీరమణీమనోరమ
ణాసేవనతత్పరుండబ్జసంభవశ్రీరమణీయమూర్తికినిభచి

శ్రీకృష్ణరాయవిజయము -

త్రిజగన్నిభమూర్తి విద్విష్టవీరభయంకర ప్రకట విశ్వతీ-
శౌర్యధురంధరా। వీరనృసింహరాయ ప్రభువే పతిచె
నవల్లు నఖండిత సంపదనా॥ సి॥ శ్రీనకేతిరుద్ధృవశ్రీరమణి
యప్రకీర్తినిధి చిత్రజసన్నిభమూర్తి విద్విష్టవీరభయంక
రప్రకటవిశ్వతశౌర్యధురంధరా॥ శవి
శౌభామినీకమనీయ్యకాశ్రయ శమములుగాఁగ తన
ప్రతాపదృష్టులే పెనవైరిశాత్రవ్యతిమికాపుబాలా
తపములుగాఁగ తనసద్గుణావళుల వనధివెష్టితధరా
తతార్థి   తలుగాఁగ తనవచానిచయములే
వినుత విద్వత్కవీంద్రమణికిణావతంసములుగాఁగ
ధరణిఁజెలువందు నిజఖడ్గదళితవిమతమండలాదండ
వేదండమండలుండుమంత్రేశ్వతచం
నరాగ్రణి ప్రాభవునసెక్కనాడు మెలఁగించి ధరామ
రద్యునిగాను శ్రీవారి నామకీర్తనల మించి ప్రేరా
ణాముల

నొగి గ॥ కళుకులంగరు వెన్నెలఁబంగరు మెరుంగుల్ర వాఁజెలంగుఁజ
గావాఁజాఁరంబులలాఁనిఁబికవితొమ్మది పగలా
దబ్బుమిాఁరిన సింహాసనంబుమిాఁదాఁ॥ సి॥
౭౦ మెలఁగినలాఁములాఁనచిర మిందమునుతాఁద వ్వలిగభయ
ముతోఁడ వజేరు బాఁరుడెర్సాఁవత్యం గమ్ముగవెల్లిసా
మంతన్వపకాఁరటకాఁటిరమణిఘృణాకమ్మరింపమసెలు
బాంధవ్యల మన్ననలకలవాఁరలాఁ నకదండసంతోష-
ఱుక్తియుండరాఁనుకలగాఁనివచ్చిగాఁరవంబులరంగ
పాఁళెంప్రమెరగుంప్రప్రస్తుతింపదండిబాఁరతినిబిల్లె
నదండిదికవ్రుల్లుసరసవిద్వత్కవ్రుల దనసరసవెలయ
వనితలిరులగడ్డపైదివాఁవదలువివిప్రమిందములరంగపేఁ
లగమునసుండె॥ వ॥ తదనంతరకధాఁవృత్తాంతంబెట్టిదనిన॥
౭౧ చ॥ తనుపవితప్రభాఁవయుతవాఁరిచరిత్రధరాఁసుతాఁ
మనెరాఁ। వనిరువాఁమిత్రమిత్రకులవాఁరధినాఁధనిశాఁకక్షత్ర
సజ్జనవనచైత్రవేద్యతనిజద్యతివద్భునవేత్రపాఁవెననిజనాఁ
౭౨ మకీర్తనని వాఁరితభ్రకవరాఁఘరాఁఘవాఁ॥ క॥ శిరదిందువ
దనకులంద్రిస్ఫురదంబతరధనదివిజవనివార్వత్సదనాఁ। శ్రీర
వందద్యశాఁఖిమనెరాఁ। వాఁరినిజభెలని.జతాఁంబుజాఁయతమ

కృష్ణరాయవిజయము-

వనా॥ ॥పారియుక్తంధరా। నీరజాతక్షణో విత్య్రస
త్య్రక్షణో। ధీరసన్నిధితాదివ్యరాత్యందితా। భూరివిభాన్నిధి
భూమిజాసేవధీ॥ గద్య॥ ఇది శ్రీమద్దారిరుగు కాశ్యప
త్రిసముద్ర రాజయోగీంద్రచరణారవిందసంభావిత మ-
నోవివాకర నిరంతరానందకర రాజయోగసామ్రా
జ్యలక్ష్మీధురంధర స్వస్వరూపానుభవసంపన్న జ్ఞాన
ప్రమాణాంబకర్త్రాశపాస్త్రిశ్వరకకులోక యాజ్ఞవల్క్య
ణా ప్రసాదసాదితకవితావిమత్యార్క్రాశ లయావమా-
త్యలక్ష్మాంబికానందత్వపాలప మంత్రి గురువ వమాంబికా
కుమారక మారధురాజ్ఞటి ప్రణీతంబైన శ్రీకృష్ణరా-
యవిజయంబును మహాప్రబంధంబునందు ప్రథమా-
శ్వాసము॥

సమాప్తం॥

౧ శ్రీవిలసదాకువితతికల్లాలవిభాతపచిన్నవెంకటాద్రిపర-
మ్హా। ప్రావింద్యభక్తిగన్యాదియావృతకీదంతరామతి
౨ తిలితధామా॥ సీ॥ ఆదంబుగనవి తిరుమణితిరు-
చూర్ణములు వింతమెరుగులిన్న నిద్దంపుచెక్కులమద్దుగు
లుకులకదానికుంతలంబులకాంతి మెంతుకానగశంఖచ-
క్రాంకితసావర్ణముకుటములధళధళద్యుతులు దిక్కుల
లనించపదియారుమూరతంబప్రథుంబు కవిత్వాలకం
బిదెం వతిచల్లుమించులేసగకం వలమానతన మాలి
కలకవాంచ్చకేలపద్మాక్షమాలికలగలుకాల్పి। లిప్పి
మమరంగనారాలయ్యసత్ప్రబంధరావంబునేరయం
౩ గప్రాంశ్రీవెలయా॥ క॥ కదువేదుకనదుగదుగుని ప్రథమక
సాపత్నంగముగను భుజము త్రిలతా। నదుగులకువెల్లువ
జనములనతియంచాసేనాపాలనతియాభ్రయలెస్సగ
౪ న॥ సీ॥ ఆచార్యకరుణాచక్రాంకనమ్ముల మారు నివర

క॥ నవలేవమిరాశిరి మారతం త్రితారతన్మిత్తులై రిమారెకుళకరె
చిన వారుగా నితిరుమాళిగకు రావిరవారయున [illegible]
గావులెమించె కాశ్వర్యవతా రావలించబిమ్మెతనె మాయు
లేద యుచశి నారముల వులెనెర మిదినా॥ తీర్థ వా॥ నుప్ర
సాదము నుమారలు దెచ్చినారము నుచు కారందకా సంగు
ము నచ్చితమ్ముగ వెంటనిజనిష్ట గణాముల భారవరునిపట
౯ కా॥ [illegible] పాంకప్రపత్తినా మముల పాల్పి గుమెల్చి
కుచూర్నరేఖలు కంకలతారికాదళి విసారిత పటికల్
ముజంబులక్ శంఖునుచక్రముల్ గలుగ చారంతని వారలు
దెంచిరి ప్పుడాపంకజనాభపాదయుగళ భక్తులవెంబడిస
౬ ధడింపుచునుం॥ సీ॥ చిత్రవస్త్రములతాశిగలప్రెగట్టినశివ
లింగములబాలచిందులాలాశ్రకణార్థంతవిశ్రాంతఘున
పాలఫనితత్రిపుండ్రగంధాక్షితసూత్రతులమ
నిష్పతికషి వాళివిస్ఫుదుభుజాంతరనదుత్ప్రపే
రుత్రాక్షస్త్రైపద్మములరికటినెగట్టినకీరుకారాయువిధో
వతిబారాయలత్రిగనేలుబూరాలనిపతింపవారవువకేవవ
పార్వతీశ్వర యుధుంచుమ్మెవెంటశైవద్విజులందారంతురా ౮

గనద్భాయునయుత్కటైన యూరాధ్యవరులెల్లు సరుగనరుదెంచి
౭ రిన్నపాలు సముఖమునకు॥ ఉ॥ వచ్చినయట్టివారలెల్ల
లకలవందనములతఘుతియుంప్ర చురల్ విభుం॥ తచ్చరువాప్ర
గామణిముయారంచితకారంచనవే త్రసీమలల్ నచ్చినభక్తి
నుంచి విన యుంజనయుం గళుధారికధిలించవార్యరిచ్చిప్ర
సాదతీర్థములనెంతయుగ్లకాని వేత్తునిల్లనెనా॥ ౧
౯ శా॥ శ్రీరంగస్థలశేషశైలముఖలక్ష్మీనాథదివ్యస్థలిశ్రీరంజి
లగవైభవాన్నతులచెశెనా ప్రధారాధీనత్రిమూర్తులు తావ
కారంబిత యుత్కసైజా వివరాజనవారిజాక్షారాధనసకలా
౬ త్సవంబులును బాలప్పనన్నివాప్రవర్తిల్లు తే॥ గీ॥ పాలం
చఖారాతకవింప్రభావళీలనలరు నేదాంతత్రుజంబునా
ధారుణెశ్వరులకునుకాళి వారుస్త్రీయునకును లిఖిఖం
౦ ఖరునకువెళ్లలలరుదనుచిరా॥ శా॥ గారావెుప్ప
గభేరసూరకిత మయొ రాగస్యమమలతప్రాథులక్ష్నా
రాధ్యులకెపలువర్ష ఖయునుచునత్యంతప్రమారావా
పినెం॥ తె రాజనన్నవిభారాష్ణాంబరతతులతేజలుగ్రా
వురాళివెన్నరక్ వారికినిష్టపంపెవర్ష్యవయూవిభూర్వ

౧౧ తకారుణ్యమూర్తికిన్ గా॥ అక్షీణ కరుణాగ్రగణ్యుడవి
రూపాప్రేక్షకరసాప్రవికిన్। రక్ష్యక్ష్ముడైన విభులునకున్
రంజిల్లని తాత్పర్య॥ బక్షయ్యంబుగ మించునంచుని
జభ్యత్య్రేణివెల్పున్ నితాం। తక్షేమంకరుడైన స్త్రీ
౧౨ జనులనానందంబునం జెందగనూ॥ పెంచబామరిం॥
వనాయకులదలారులున్ వసుధంబునం గ్రమక్రమంబు
గా। క్షేత్రక్షేత్రంబున ఖబలున్ నారెసారె దెల్పగా। ర
క్షింగణవధిరితారిరాజరాజమైశంభేక్షకోక్షేణాబి
వేక్ష్యక్ష్మనతిపేంద్రపాళిమై॥ ॥ తత్సభాసదు
లన్ గనుంగానికి॥ వెలయగ విద్యాకర్ణ్యులు। బెలువల
రంగనిప్రరంబునాయికవునుపె। కాలవిదనిరారు
నేస్త్రులమిలలానిచ్చతిమహాత్వమెంచునగలదే॥ నా॥
౧౩ విద్యాకర్ణ్యులనంగనె వ్రాతతెవిద్యం ప్రకాశించెయా
వార్త్యధ్యంబైన షష్ఠరంబానచున్ విభవంబెల్లాగునంగాం
చెసెంబాకేద్యంబమ్యతి విరాళ విన్నకధ యుబ్బాతెస్స
గా రెల్పుదె। యాద్యంతంబులధన్వవత్సభికులా వాశ్లో
౧౪ దంబుతారెసుందగనూ॥ మ॥ రమణీయ్యాద్భుతరం॥

జ్ఞేషుమషుపరారావాధ్యగంభీరవాక్ర వజంఝా
.లధూతవిష్ణువిషువాగవాగ్భ్రసంషుందు విగ్రవు
జ్ఞేవతాక్ష్యకవారబంధురయశారాజద్యుణోధ్యుంధు
తింతివపుప్రంభావసరస్పతింద్యుతని యొక్కలివిన్ ప్రకాశిం
౧౫ ప్రచునూ॥ కు॥ సర్పవిరావిద్యాకర్ణ్యుల। సర్పవుల
చెరితంబుదెల్పవలెనం తరిగా। యామానవ్రలకు
ఆమ్యునిసావధ్యంబెరుగవశవెజగతిరవణా॥ వ॥
౧౬ నరులజ్ఞానవిమోహాత్ములగుటన్ రక్షించగానెం
చిశం। కరుడశంకరుడై విభేదమతముల ఖండించివేదాంతశా
స్త్రరవాస్యస్థితి దెల్పగానతడె విద్యాకర్ణ్యము ర్తియిజగ
ద్గురుడైతాశాచెతదియ్యవైభవములెందుంచెప్పగా శక్యమె॥ గా॥
౧౭ సకలవిద్యాప్రవీణుడై జనవరేణ్యు। యొప్పవారతాని-
శ్రీలక్ష్మి ననుసరించి మహాతబింతావునే మంత్రమూర్తి-
మెరిగి। సాత్వికాకారస్ఫటిపెక్కెండు జపము చేసె॥ వ॥ ఆమ్ము
నిం ద్రుచెరిత్రం దువెంతయు నఖండవిద్యాసుధాసాగరం
బునబాడమినరత్నంబుకవతధ్రునరుతనకునమువారదవితా
డుగావలయునని తదియ్యసామ్రాజ్యరంబరక్షించుతవ
౧౮ తకునంకరుణించి యొక్కనాడు॥ నిం॥ కలువలు మొవిచల్లున్

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౨

లికిచూపులతోడ్తవుట్టుగులు మెఱుంగుమేనివతోడ
కుందంబునణాగించుమందహాసముతోడ విలసిల్లువాలా
రుపెణితోడ వింబులనలదించు మెల్పిపాదములతోడ తవిరి
ప్రాలమరువాస్త్రములతోడ శ్రీహరికెనగాది చెక్కి ౧౫
నెకులతోడ తళుకులు మించుకడానివలువతోడ చక్రముగ
నివ్వైనలమెని సామికెమ్ము. కన్ను ప్రాణమ్ము యుపరంజికళు.
కుచాలమ్ము. కలిమి పుట్టుల గుప్పస త్రికొనగ్రవత్త! యమ్ము
౧౬ సింధ్యెనిప్రొలప్తత్యక్షమగుచు॥౧౬॥ వరముని శ్వర
వేదములు వరమతుని, కరమమోఘముసంతోషకరము
గాఢపరమసక్తికవలయుతత్పరమతి ప్రభాసమాన
౧౭ స్ఫితులమించ బ్రస్తుతించె॥౧౭॥ యమ్ము వాదవి తోడనితుడి
యోనతడ్తు వేత్తు విరంగనాపరవెలయు నిత్తి ప్రపరమగా
వింపవలయు తత్పురమునందు చెలగి సంతతమునివ్వని
౧౮ లువదగునని॥౧౮॥ అని వినియందిరారమణియమ్మని
చెంద్యని తోడ బల్కె నో వినుతగుణోద్యనిదిపెను వెంటనే
వచ్చెదవాద్యమ్ముముం గలట్ పుణతరలెలలట్ పరమగుట్టు
టుకట్టగుచుతోడుగాంకగనుగాన చాక్కుమియమ్ముతో
నెక్కవ్వరిసన్నునిరాజశేఖరా॥౧౯॥ అనిన యమ్ముమో.

నుభాప్రాంతమునేదనర్తిలునిచక్రతటికెక్కినిదక్షిణంబుగాకతిప
౨౦ యుద్ధయాణంబులుచనిచనిమఱందటు॥౨౦॥ తరంగతుంగ
తరంగఘుంఘుమరవద్రాఘిష్టశైలాంతరాభంగగ్రావ
పరస్పరాతిఘర్షణాబిభ్రద్భవపాతీనసారంగానేకకుళి
రవాంసబకచక్రక్రాంచపవనోర్ధ్వమాతంగధ్వనిద
౨౧ శిక్రతాఖిలసముద్రక్రతుంగభద్రానదిని॥౨౧॥ కని నుగెని-
యమ్మనిచెంద్యంతనువాందక్రతావగావాలెతత్తి
తిని పుణ్యతీరస్థిరతరుద్రైతనరువిరువాపాక్షశివప్రసిద్ధికెం
చివెపట్ట॥౨౨॥ తవి యశ్వపతులప్రభావంబువెలయింగా
౨౩ నికఖరాజులగవురాలల్లునిరి॥౨౩॥ యమనప్రసూర్తి
ప్రతినవారియమునగతంగ్రవంతనమచెసి స్త్రోత్రభులు
త్రైనవారికళికమతగపర్వతమునెక్కి నలరవిరూపను
౨౪ తటవారికరుగరావి॥౨౪॥ అప్పుడంగమునందుఁన్ని-
తప్రాగెవలనిరాప యుక్తుంటుగాని యమ్మలమునకు
జనగభంయను ముంచిసుగ్రీవప్రజారధచా॥ కృష్ణరునువా
౨౫ రియుటి ప్రాక్పకథమ వాతా॥౨౫॥ యునికొనతక్షంగ
హెవారజతమెరుకుప్పరస్తుతగుపేవకూరతుకైలము
విపతంగతురంగవారితప్రభాసంగి మరకతశిఖరమా
మాల్యవంతమువివస్వమునిప్పవారలతోంబతము.

కృష్ణరాయవిజయము - శ్రీ -

వారిభరాభిరాజయుత ఋష్యమూకశిఖరి। యుది మతంగ
జలప్రపాతారవప్రతిరవప్రదకంధర మతంగ పర్వతంబు॥
మునిజనోత్తమ కిష్కింధ యునగదనరు నిమ్మవారి ప్రణ్యా ౧౬
భూమిని వింధుని ల్పి। నవారి మను టయు విని యుమ్మవారి-
నుభాప్రభాత్త యుద్ధత మెుందిన యవ్వదసరమునా॥
౧౭ గీ॥ తత్ప్రదేశంబునందు నెంత యునవింత విహారగా
నెకకుందలు సారమె యుముని మవారాద్భుతిదరి-
మున బ్బరము ఖాంభ్యచారయుది యుద్భుతంబని యరా
౧౮ వత్తి నెరిసీ॥ క॥ వీరభద్రత్రంబగుని విహారమువ నగరవి
చితగావింపశుభశ్రీరంజిల్లు నథంబుర్సారమతిస
౧౯ న్యూవాతుర్వెటిరత వెలయునా॥ సీ॥ కోటల
తెరగంటిపాటలాధరలెల్లనాటలాడదలుచువా
ప్రసమింప్రవెడలామినెటిజాతులానిలుంచ
జాతులాడటగాంచుపాబగెసంగ్రా లలాన
వరత్తజాలలాలితకాంతిలీలలాగినవింతవేలుజా
పబాలలామరునిబాంబాలలాగునబల్లవాల
లాశిగానజాలునితప్రమార్గనప్రరనిర్దించెతనపే
రనభిలలాశ్రపాలకపురాధికప్రభాబంధురముగా॥

కరముదనరంగ విద్యానగరము నగ్రమెరయు ప్రకటిత్తమాధ
శంరామకరవరుండురా॥ క॥ శ్రీదిమెందిలక్ష్మిపట్టములిదివరకు
స్వపాలతిలకయుదిమారాదిటునక్ష్మిదిమెందు వెలయునట్లు
౨౧ గమెదర్ న యుమెయునచెర్ మునివరుడెలమునీ॥ మము శ్రీ
నియురాతంతిమసార్వభౌమకవిప్రభాత్యంబుగాతప్ప
రా। ఘనవ్రతాంతమునెల్లదెల్పినచమత్కారంబువిక్లిం
చియురా। జనార్ధగ్రణి యుర్సభాసదులునుతాన్వహం
బునంవెచ్చ్రికాంబనభూపాదులాసంగరెంతయుద
సంరంభధారెయులై॥ వ॥ యువ్విధంబునన వ్యాసుం
౨౨ యురాసంరంభధారెయులై
ధరారమణాబెంద్యుండు మహాపాత్రప్రభవంబునం ప్రత్య
వాంబునుంబుార్వసర్వసంపాత్వేశ్వర పుణ్యకథాను
ధాసాప్పదనంబునుం దృప్తినెుందుచు సామ్రాజ్యసంప
౨౩ న్నత్వంయుండె యెుక్కనాడు॥ గీ॥ తమరు పెద్దలవ్రతిమిత్తి
రినికృష్ణరాయలనుపెరుమత్ప్రత్తరత్తమునకు దనరప
ట్టంబుగట్టెదఘనతమారననుచునపల్లజితాలనమంతన
౨౪ ముచెసి॥ మ॥ సరసిజాక్షునిసత్య్రపాగరిమెచెస త్రీతిరా
జించగా। ధరణిరక్ష్ణాదక్ష్యత వెలయుప్రతారఘుర
మ్యంచుబంగరుదాలముద్ద్వమెరుంగుయుంగరము వేత్త-

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౧

కృష్ణరాయక్షితీశ్వరు హస్తంబున నుంచె భూవరుడు
౩౪ రాజద్రాజద్ధృష్టిని ॥ క ॥ సత్రాజద్ధరణీపతి । మిత్రుండు రత్నం
ఖాసంగ వెలరసినరీతిఁ । చిత్రముగ కృష్ణరాయక ధరిత్రీపతి
౩౫ యలంగరంబుచెన ప్రాంతలవెనరా ॥ సీ ॥ ప్రణుతింపనత ౧౨
ధుతారరణాగ ష్టుపరశీమల నురితి నూతన తారరణము
లెసగురిపుల ఖండించి సత్రపద తుస్సుతుల నిల్పు నష్టద్వార
ములంధునను యుల మర్గ విలిఖించు నత తుదికస్ల జలయు
స్తంభాళి ననుమారిచిత్రపూర్వలలర్గ వెలయు
నిర్ధుతనికేతన్యలు దిక్త్యుల నన్నసరణి మంత్రప్రమఖ గణ-
గణల మర్గ నభినవాలంకృతి సమ్మతిఁ నతిశయించె । న
పురిరత్నమప్రథమ మాధృతముగ ప్రకటము మామి
లక్ష్మీకృష్ణరాయనృపతి శ్రీకరంబైన పట్టాభిషేకవేళ ॥
౩౬ మ ॥ సురగాద్బ్రిభూసురోత్తములు కృష్ణాగా
త మిరాజావ్వవే । వరుణాసూర్యసుతాకవెరతన
యమావారాశి ముఖ్యాంబుప్రలేఁ । గరిమఁ గాంభన
రత్నకుంభతతులఁ గారుణ్యవిశ్వాసతత్పరులై మెం
తయు కృష్ణరాయవిలసద్రాజ్యాభిషేకార్థమై ॥ గీ ॥
౩౭ శంఖకావాళిభేరిప్రచండవాద్య । తతిరవంబులు

భూనభోంతరమ్మునిండ । బ్రాహ్మణులు కృష్ణరాయ
భూరావితులనకు । చెలఁగి పట్టాభిషేకంబు జేసిరెలమి ॥ సీ ॥
౩౮ చక్రిరవి తెనిచక్రంధనముగ లిచాక్రివితానార్కమిబు
క్రరాజు । సాంకల్యవిముగకేతఁ సర్వవిశ్వయిలందుఁ బ్రాకట
స్థితి మించు నాకులవార్ధుకంటుక రాజసర్గ సర్వంబు
గించి లీలచెమించు నందెలవార్ధుదానిని రావార
ఘోరాతి వారివిరోరాది మోటులైవేలయు వెల్లాతివా
ర్ధుక అటుక రాజస్వర్గస్థంబు । చెంత తరశ్రార్ధులగు
సారనివారంభు మాదివారివారు వెలువైన భూ
మి పతులు । గాలువపట్టాభిషిక్తులై చెలువు మారెర
౪౦ మ్మగుణాపాళి శ్రీకృష్ణరాయమాళి ॥ సీ ॥ ఆద్యన
యుతతుసిపార్శ్వసంచేతినయభోరాజు తానొంతలేకవె
శాగ్రేనయద్వారయుతతుపట్టాభిషిక్తుడై నసింధురా
క్షేత్రము లబచ మష్కిలి । పోనస లేయుతినిపేరనినమాత్రి-
ములనకురుతెళ మల్లరాజు గుండె లదరఁ । వ్రాపయా-
యుతతుభయముక్రింతముష్టినసకలారాతిసంఘము మాసం
చలించు మాయయుతెనరిసినపా కుమారరామచంద్ర
శార్వనితాంతరాజపుమాఖ్య కృష్ణరాయాభి

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ. ౨

[illegible]

[illegible]

శ్రీ కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౨

౫౦ సనముల్ పాయవాలయా॥ ధనము పాతిపెట్టి దే-
వాలయముగట్టి వనముపెంచి వడుగుపెండ్లిచేసి ధరణియాక
తతులు ప్రతిష్ఠించి ప్రతిష్ఠలగాంచవలయుధరణికాంతదధి
౫౧ పా॥ సకలకవిరాజదివ్యప్రశస్తికరము నిత్యవాసపరుల
లుపారాణికులుల్ ప్రకటపరివారసకాంవశిసుకరస్థి
౫౨ తి॥ నాల్వన్యపతిసాంపాందవలెక॥ సప్తసాగ
రపరివృతసకలధరణి। విలసితాష్టదశద్వీపములను
తనయుపుసతరయుశంబునుప్త। తాపకరిమెయున్నప
౫౩ తిజలుప్రెంధవలయుమనిష్ఠినుతా॥ సప్తకులప-
ర్వతంబులసప్తబుష్ఠులమవానవిలన్నియువిసుబుసం
పదలవిశాలచక్రవర్తులచరితంబుసకలరాజప్ర-
౫౪ శ్లోకథలనువినదగుభూవిభుండు॥ మరియు
నాస్తిక్యంబు। నప్రసాదంబునాలస్యంబువెయిదలై
నగుణంబులనుపెక్కింప్రముఖమంత్రంబులరక్షింప-
యు। శుభకార్యంబులానరింపప్రయత్నింపవలె॥ శి
ష్టపరిపాలనంబుశేయుటయుసత్యంబువిప్రులయుని
[illegible]
మవానవరులకు। రాజ్యంబుసఫ్యత్వంబగు॥ సమయో
౫౫ చితవరుషంబులుగురియుసస్యసస్యంబులుమెరయు

105

ఖాండాగారంబుల్లధనంబునెరయుత్తగాంప్రజనీవృద్ధిప్ర
తిష్ఠప్రజాపాలనంబుశేయుమునిని విని[illegible]వారిరమణీయం
౫౬ తంపుంతప్రగప్రసక్తిని[illegible]గురుతందనకుదెల్పి
నసరణికబవానినీతిధరశాస్త్రప్రపురాణంబెరుగించితివెం
తయునుస్థిరమతినింతయుగ్రహించితిక్షేమంతమణి॥
౫౭ వేకనరసివారాయలవారుమునుపాలనమొనచు
దేశముల్ప్రబలదుర్గదేశములనుఫత్తినపదంబు
లనుమెప్పులాధవలయునుమికిలివేదకులరాయ॥
ఆనుతమ్మంత్రివరేణ్యునితిష్ఠులనేనయాప్యముంచ
నుతమ్మంత్రివరేణ్యుని[illegible]
[illegible]మెలినవారియప్పనానతప్పినదిమె స్వామి
పెద్దలతినరాజప్పవనివింతలెల్లగనుటల్

[illegible]

౫౮ ఆ॥ నాప్రదు
[illegible]
జెందునానావిధకార్యనిర్వహణానెప్పగాగలిగినజే
కులప్రతిశ్రేవెలయుంగదిష్ఠమెనరించిరయంచెసంగతి
శాంతిరక్షావరవర్తనంచెరుగబారులబంచెసమంచితో
౫౯ నతిని॥ ధీరతనధీరాత్ముడునప్రమ్ముడునప్పురివే-
ఘలంమనెవార్ధరలువింతరతిగలవాకులుబలుకుడుకో
యుతుంబువిస్తారత్వశక్తుబనిజంగ్రహుఉగ్రభుజాగ్రభ

తలత్రై। తారకప్రవేశ్రతాన తని తారసరిరాగలరాధరా
గఖిప్రలూ ౦॥ వ॥ మెంతీయు నెవ్వావారమునావర్యుంతాకి-
౪ నాయు॥ క॥ కారిచిన వారలకావించికి నెకు వగబలము
గూంచిన భూసాంబలిమధికంబగునను చుక్కగాలుప్రై
౬౨ నకుర్వప్పుడుగులకుతుకంబలరిసా ౦॥ గి॥ సంప్రతులచి
త్రైయెన్నిలక్ష్యలకుగలదురాజ్యా। మెన్నెన్నిగలప్రదుశక్
స్థలములుభూకిసంబునగలధనభూష్ణరవివస్తుప్రై
౬౩ ఆశ్వవేదంతవర్గమెంతా ౦॥ క॥ నవముగలెఖలు
వెంతన్నివివిధగతులనెరశివెయిరశివిద్యాకర్త్యవివి-
భూతాత్యవశతకేతులువివరింబుగవేరువేరవినుపిం
౬౪ ప్రతినసా ౦॥ గి॥ ప్రరమురగావించునప్పుడమ్ముడివ.
రుంతుగారిచినరూకతంబడియూరుక్రోయు।-
గురుమణిభూష్లాకినాలుగుకాష్టుగలప్రా।రా
౬౫ శివేవే౦ శ్రీకృష్ణరాయమెంద్రా॥క॥ వినుతివరకు
సివాకెపడమెలినన్నప్రవ్యభూకిసమునరూచిన
సామ్మెనయుంగతామ్ముడిగాయికునను వేయున్నవిధ
౬౬ తాతలాధిపతులకా॥ చ॥ యునబడినాలుగుక్ష్మల
కునెన్నెగనన్నదిరాజ్యపుంచులా।నను వ్రగడెవాయు-

వసుధామరదాయుమలెన్నసేలనిలిచినవరవారలకుర్గణా
నెజెప్పదవెయ్యబరాగురాలకిపానరంగలక్ష్మి వంతున
క్షేమవెయాన్నతినిర్భదినాలుగువేలకునా॥క॥యురువది
నాలుగులక్ష్మల్కిరికిదెవెయ్యింటలెఖగలనారుఘటలే
వెలయుంగప్రదకలక్ష్మలవరవారలేనిర్దయముసు
౬౭ మ్మువసుధాధేశా॥గి॥ భటులువెయ్యంటకెన్నినిర్భది
యునాలువేలుగాలక్ష్మియర్వదివేలప్రబకల్మెలున-
ల్పదిలక్ష్మలుజతమునమ్ముయమరమెలశిదారలకేక్రమ
౬౮ మెనుమిత్రా॥యు ప్రద్ధంబునకుందగినచందబునంభవ
దియ్యభూజాపరిపాలితంబైనకృష్ణాంవేరిమధ్య-
ప్రితదేశంబునంగలనిఖిలస్థలదుర్గంబులకధి
పతులై। తత్తదేశంబులనుభవింప్రదుంగాందరునృపా
లవరుల్సివ్వాసనంబునంగాలిచియున్నవారనిసం
౬౯ ప్రతిటనంబులువిన్నవించిమరియుల్లినిరి॥క॥యురాలె
ఖప్రకారములకు।చాలంగచెతురంగబలముసరి-
బరాతదుర్గవాలాయముకారిచినభూపాలు
౭౦ రదుర్గములు ॥గి॥
యూత్తిలానన్ననగరికైజతములనులెఖకగాటింప

శ్రీకృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౧ -

నేమియును దెల్పగాలేదిదేమొ యనుచు నప్పుడప్పాజి-
౧౭ తెరాన నిటు నుడువుచుండె. గీ. ఆరయ నిటు వివాదదగిన కా-
ర్యములకెల్ల నడవవలసిన యాలోచన క్రమంబు జేయు
టెట్ల నల దుమ్మ విచిత్రములనకు వచ్చునటునె నతుడు సర్వం-
౧౮ బు నని యెం. మ. ఆనుడ దాకన్నడరాయ శేఖరుడురా-
యలతనన్నుసి వర్తసనంబునకుం గర్తనుజేసె గాపరిజ
నంబులఁబాల సాగ్రతం త్రివర్తిని ప్రాబల్యము
గాచెలంగిలరింతె యప్పుడె నేమనర్ గానసాగర్ గ
లవేయుటంబు మదిలో గాంధారయుంబాప్పగ-
౧౯ నా. వ. అన్నగరశ్రేష్ఠనార్థంబు గాజనినటం
తః ప్రరంబు వెడలి, తత్పురంబునకనతిదూరంబు
న నెుకదేవస్థలంబున, ఉండాకరుండు నుంబ్రవే
శించి, సాగ్రనికులారా సంగుపరిమళజలంబుల నామ
తీర్థంబానరించి, తద్దేవతార్యంబులకుప్రసాదం
బులుపయోగించి కృతాచమనుండై పద్మిణాంబు-
జాలయుంగనుంగానుచు సుఖాసీనుండై యుండు
౨౦ నంతా. ము. దారయుజ్యాపవశీయుంబినాదాలు
నియెంతరవేగనల్లి క్రిలందరియుర్ వెంగులవారిబంప్రె

107

చురవాస్యప్రాపితైయుక్రందుదత్సరణిద్ద్యల్పనేరింగి వచ్చు
నతనిశ్రదాదిప్పలర్గాంబియుద్ధరణినాయకుండలచెమ్మెల
౨౧ యనిప్రారతితానుండగనా. గీ. సన్నిధానిమునకుజని
కృతాంజలియైన మంత్రివరుని జూచి మనుజనాథుంతి
టుకువారలిప్పుడేమివచ్చితిరనభయము వినయమైన యుబ
౨౨ లైనటుడా. శా. సాప్యవివేకస్యసిప్రాభూపర సు-
భావారాశిచంద్రోదయా శ్రీమత్తీర్థవిశుద్ధకాంతి
జయసాంద్రీభూతచంద్రోదయా, భామామన
ధమని ధారినిభసంపద్భార్యభాస్వద్భయా, ప్రేమ
లేవారగనన్ను గన్నె నుమపర్తి కృష్ణరాయాధిపా.
౨౩ క. వారిటు వచ్చితెరుంగ కన్నారయుచుర్ నిగలో
రవాస్యంబెసగ్, చారుండాకతువివచ్చినదారిం
౨౪ తెలుపంగవీనిముదంబులరారనా. గీ. పోరజను
లన్యలెవ్వరివార్తవినక యుండునటుగ ముగ యా
ర్థకముక్రీరవుణాంతరుకుచునాడు వారలునరుగు
౨౫ దెండటుంచు వారలకుపత్రికలంపియుటకా. క. వచ్చి
తి విచిత్రమునకు వచ్చిన గతినడుచుపకలవె భవములు చె
వోచ్చుగ ప్రరిలోనుండిట విచ్చైనవిధి వత్తురె వివేకనిధా

శ్రీకృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౧ -

౪౦ నా॥ గీ॥ ఆధిపయి పార్థివపరులెవ్వరైన విని నవైపరిత్యం
బు గానె వెసర్వంబు నెరుగు నట్టి ధన్యులు మారలిట్టి న్యజను
౪౧ లసరణి రాశెలునె సాంధుజనశరణ్యు॥ వ॥ ఆనిన యుమ్మ
హాశ్వరుండతని గనుంగాని॥ క॥ క్షితిన ఫుట్టున ఫుట్టు నసమ
ధర్మత గలమావంతి సత్ప్రధానులు గలు గర్భములు తమా
త్మమి విచారమ్ము సతతమును తుర్యము యుదెప్పసంచారం-
౪౨ బు నా॥ గీ॥ త్రాణము మెరువా నతుర్కు క్షణములో
న్నమెరువైన నుత్రాణమానుమా రుగా విడున్నా-
మాజకులకు సామార్థ్యమధికముగ ఁడువ సుధృష్టి
౪౩ భూవ్యులు జేయు భాగ్యంబు సుమహా॥ మ॥ ఆను
ఠారాయుల వారి తాచిలికెనయ్యు వాప్రజమోప్పె
మిమెమునగానెంతటి వారము య్యుభ్వది యుక్తెజ్ఞా
విలాసంబులాగె నను వాండర్భ యుచికల్లనెలం గి
నట్టైనర్గ్య పర్జూడు కల్పిన వాశ్చబట్టునైన భూప-
౪౪ తులకుర్శి స్త్రావార్తెలంబర్ధరనా॥ గీ॥ లిలిత్రా
గ్రావాల్మైనని లము నకర య్యావిలువ యుధికంబు త్రై
ణామని వితిచనంత్ర జాతి నెలంబుగాడిన్నసరణిధరణి-
౪౫ ప్రభువ్రలు పరిగ్రవాంబన ప్రచిలుఘనులు॥ ఆ॥ శా

ప్రనమాప్రతాపమున కాకసముద్ధతవెరేకలుగునాటే
వరవారలిట్టి నిన వెల్పుకానంగ సముద్రలెవ్వరా భూప
రమారలెక్కలు నుబుద్ధిగజెప్పిన యుక్రమంబునర్దివ
సమస్తకార్యములు వేర్వెదిరమ్ము పరమ్ముచె రగనా॥
౪౬ క॥ ఆనిభయుమున యుములవిన యుంచెన యర్దేల్పుకు
ను నతని వాత వాక్యంబుల విని కృష్ణరాయడితు నెప్పు
౪౭ న తరకారుణ్యగరిమగతలు కానంగ నా॥ గీ॥ దు
ష్టనిగ్రహాంబు శిష్టపాలనమును న్యాశయము మనుచు
మారుచెప్పినట్టి నీతిరీతి నడుచుని యుతికి తగిన మా
౪౮ గర్గంబుగ న్నవత్తు ఘనతని ప్రభు॥ చ॥ ఆనవిని-
సాక్ష్యతి వ్యసబవాగ్నిరాయులవారి తారతనిటు-
నియెపరాకు మారలి ప్రధానతి య్యువిన దెంత్రియుర్
నిజంచెన యుగకార్యరీతి యుదమిత్తువుటునిప్పు టెంచె-
ధర్మభవ ద్భునతర ద్దృపికి నిలుచు కార్యము లెయ్యవిశా
౪౯ జశేఖరా॥ గీ॥ ఆనిన రాయలు పల్కెన య్యెనప్పు
డాడ॥ గట్టికైజత విప్పుడు గట్టిచుట్టు ముట్టిచెట్టుగటు
రకలపట్టణాములు॥ గాట్టి సాధించవల యుకగనె-

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ-౨

౭౦ లుపధాగాకం|| వీమంతులయిన ప్రభువ్రజా| సామంతు
లబలములకున్న స్వంతములు బలములు| తామెంతయనుగా-
౭౧ చికినచాలి| శ్రీమంతులకున్ నీతిజెప్పగవినవె|| కం|| నావిని
యారామంత్రిశ్రేష్ఠుండేవింతయదేంతకార్యమిందుకు
గామాకేవిధమునరావలెనా| గావించదివారు
దలచుకార్యములెల్లనా|| వ|| అనివిని యరక్కు-
ణాంబయుక్తినాధుండువిక్రమ ప్రభునుండువిం
తనయుద్ధందవిందినాధుండునిందుచాతుర్యం
౭౨ బుమెరయ్యాసుధిచమత్కారంబునెరయుసకలజనం-
బులకుభయంబుబెరయ్యారయుంబునసయుంబెన-
యుంచందంబున ధర్మంబుదనరుసందంబునతెందం
బుననమందానందంబుక్రందుకొన్నసెందెందుగ
లదారాప్రరందరులంబలు వంబంపిచితురంగబ
౭౩ లంబులనెన్నికజూపించ్చాలెక్కకుక్ వయుగునకు
లందిక్కదిక్కనరాక్షంబులులు క్రిక్కిరిసగానిచాక్కిసం
బులంగిక్కిరియునించివిలిచిబవాయిదినములనుంచి
యనుభవించినదేశంబులెంచ్చావించిదారలమించిదారి
తెక్కాచారంబుగసారంబుగలనేరంబుపరిహరించి

౭౪ నధనంబులుతిరుగదెచ్చినన్యయిచ్చినిజపతులుసెమ్మిన
రివచ్చగా| ఘనమ్ముగగంధసింధురసైంధవసముద్భట
భటవ్రాతంబునీడుకట్టినంగట్టుకానుదట్టంబులైనవె
దంబులేనారునప్పదిరెండువేలుకాండప్రకాండం-
బులుప్రచండశార్యదోర్దండులగునరుపదివేలభ-
౭౫ టులుచటులగతినేలుమేలుగలన్యపాలురనగరివశంబు
జేసినంటూంచి| మెచ్చులిచ్చలవిధిబహుమానంబుగమె
చ్చుగలపచ్చరామెచ్చురాణించువెచ్చవిలువకతెం
బుల్కప్రరంప్రవిదంబులు| జాంబూనదాంబరం
బులునెసంగి| చెతురంగబలంబులునెసంగిగాలువ్వనె
౭౬ రావణాపమానంబైనదత్తావశంబుసమారశేవా
ణాంబుగావించి| యమంత్రిమాణిక్యంబుతోడగూ
డినిజరాజధానిం ప్రవేశించి| యిందరనిజనివాసంబు
లకుంబంచి| యుప్పొంచశరరూపరేఖావిరాజమానుం
౭౭ డగువీరన్నసివ్వారాయకుమారుకుమారరక్షి-
మాభిరామక్రిష్ణరాయముఖాశేమపేంద్యుండుకా
౭౮ లుప్వాంతిపెంతయుమక్కనాడూ|| గీ|| లోలిచినట్లునెచెతు
రంగబలములుకూడ్చి| ధరణిశిఘుఘునఘుటనచాతురి-

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౨

చెలంగె। సాక్షాత్తిమ్మరుసయ్యకుసాటియైనమంత్రివర్యు
౯౮ ండుగలదె యిమ్మహానిరహాని॥ క॥ ఘనుఁడయ్యెనపర
చేశినగజవాయువులక్రయంబు చింతించంగా। విను
డేనలుబదిలక్షల ధనమారాయంత మహామధరణిం
౯౯ గలదె॥ క॥ ఆమరేంద్రునకు బృహస్పతియు మరిచినయు
లక్ష్ప్రభుత్వము మరెగదా నెంత మరి ప్రప్రభువ్రలు-
గాలువగ్గనమరువరిక్రపానిరూత్థినల కగగలిగె
౧౦౦ నూ॥ మ॥ ఆననప్పలుకులకుసభాసదులు మె
లావాశ్చబాసయ్యభూజనరక్షాపరుడానతం
డ్రనకురాజత్రప్రాతిమర్క వియారుమంత్రి నిగూఢార్థ
యమంత్రరత్నములకరస్థాంబైన వత్రార్థతారిన్రపా
లావాంఛయంబానచుకటురు దేశ్రీకృష్ణరాయ
౧౦౧ ధీపా॥ చ॥ కరచరణాదులందరికి కలిగినయంతటనే
సమర్థతకే మెరవడిగాంచనేతుకేర మనీషివరుల ధర
లానెనెవ్వరికిరణిఘటింప్రచుక్కతయుగంబున
త్రేతనుధ్రాపరంబునందరయుగ సాక్షాత్తిమ్మసచివా
౧౦౨ గ్రణికకెసమమంత్రి గలుగునె॥ క॥ ధీరలానమంత్రి
రత్నమిట్లునరనాధుఁడు సంతరించినకేమణితురంగద్వి

రదవద్ధరాజనములవిస్ఫురితగతికగలుగజేయుబుద్ధిప్రౌ
౧౦౩ ఢిని॥ క॥ వినుపంచలాకవాములలలాకము। బంగారంబు
వెంబ్బనందగునయులకెమునుజులలాకసామార్థ్యం-
౧౦౪ బెనసినసభ్బద్ధిమంతునెన్నగవలయునా॥ గీ॥ శత—
సహస్రసంఖ్యజనులలాకెనెక్కశూరుండు పండితేం
ద్రుండుదురిద్రివక్తయైనవాండువనీంపవెపెలగలు-
౧౦౫ గుతురిదిదాతగలడాలేదా॥ క॥ ఆమనల్లితేతనే-
తిక్షఘనవాగ్జాలతయ్యుసకలకార్యధురీణాత్యనిరూ
ఢియుగలమంత్ర్యలుజననాఘునికరుణాగలుగజగతికె-
౧౦౬ గలరా॥ క॥ ఆనియయ్యమరునుమొదలుగజెని-
నాధునితోడనాప్తసరసేనాక్తతులదెనరనబలు
కలుచునుండగనుపమగతిగూఢచారుడాసమయ
౧౦౭ ముననూ॥ ఆ॥ పచ్చివిజాప్రరికెగలుగువార్తలు
దెల్పదాణాంగభూవిభుం। దుచ్ఛతిమందియుకెమిగులన
ఘృతమందివిధినంగనెంతయుకె। వెష్టరికయిమ్యిసాప్రిమి
ధరణీశపరాకుపరాకయుంచుభా। స్పష్టతురాక్తైలి
౧౦౮ భవవిశాలసుధీయుడైచెలంగుచునూ॥ పంచచామరం॥

కృష్ణరాయవిజయము - ౨ - ౧

నిజాముశాహావారలున్ మనీష్టశేషతు । వ
జీలునకలుగు గోలకొండవారి మంత్రులునకు జాధినా
ధుపెరచాలకానికవప్పులంప్రాచున్ । విజాపురప్పులో
నగరా । తద్ధయు పెద్ధయు
నదగినదాదాజయునా । యందరు మంత్రులు నెందురు
లాద్రికయ్యెరాత్రిపగలు నరావాలమిగులనా ॥ అ ॥ ౨౪
౧౧౪ వీరన్నసిపాయిరాయమణి వెడుకతోడుత కృష్ణరాయ
లక్కారికమీరరాజ్యమునకున్ దారిజేసిననాడు-
నుండియున్ విరుడతండు శాత్రుప్రులవెంటబడంగతలం
చుటెంతయున్ గారవమొప్పనచ్చటి విభావములు
౧౧౫ ప్రాయుదానొంగెరెంతయునునా ॥ క ॥ సి పాత్రసనము
లనరపతిశింపాత్రనకధికమహామజె స్నెందులసుమా ।
ఖావప్పాణా సంరక్షకుడగు నంహావారలతెనవెంక-
౧౧౭ టాద్రిశుక్ర్పనా ॥ గీ ॥ అనుచునెకొండరెక్కవయు
నగనెప్పులనియుసమంచెయునుచున సెన్యన్యకలవా
మందిరక్రమ్మరతెలివంది యుద్ధికుడెందు నరపతి యుటుంచు
౧౧౮ బలికిరినియమెసంగా ॥ అ ॥ యుక్కడచూచినసుర-

111

మునిశ్వరమందిరశైలపట్టణ్రాలె । దికరనగనెనర్ధరణిదేవని-
వాసము హర్మ్యశాలమ్ములు । వికృతుమానదులకలుగు
మదినిబ్రోచునరాధినాయకం । తక్రథయూతురుష్ణ
౧౧౯ విభులెక్రథరాయలతోతసాతియు ॥ గీ ॥ నరులలోన
రాధిపస్ఫురణామెనయును । నతడునెనని భగవంతుడనినవా
క్రమెతుగలెతదంశజుడు శ్రీకృష్ణరాయలెంచిచూచినసా
౧౨౦ మాన్యల్పప్రతిమవానిని ॥ అ ॥ కాదననెలకారిలుగు
కార్యములతోనెకదాయువెంతయును ప్పమెరావమెలపగా
నిప్రభుమందుగవెల్పుటమెలతుంచున । యొక్రధులకావవు
తోవెలుపనెంతయునద్భుతమందివారితోవావమలో
డుచుంగిన్నివాడనిమెమురవాంక్రియాభర్తనికా
౧౨౧ అ ॥ సిప్పసనవెలలునట్టిన్ప్పలావాత్తాల్లిశార్య్రం-
ఖతోననసేమలదిలకించనెబిరెపరెమి ఆకృష్ణరాయడు
నెండరాసకవచ్చినచ్చగానిభయమెయున్నన్నరాఘాడు-
ఘరాతుసంఘుంబులముంగలనిలువగాత్రిశ్శులుదుర్గశకుల
౧౨౨ తె ॥ గీ ॥ అనుచుప్రజమెచ్చగా గబావవ్యవమునబలిక్రి
యుంతరంగంబులోచాలనళుకుజెందిబెగడిల్లుచు-
జాంబులంపించెగోలకొండకు నిజాముశాహునకు-

౧౦౬ స్రగ్విణి॥ శా॥ ఆమహాదిండిమధునేలునేక మగు సా-
హార్దంబు తరితావకి నాపైయుస్థిర కార్యనిర్వహా
ణాశారార్యరాద్ధి విన్నంతనే సేమర్దుగర్వములు లందుకో-
ధులను విప్లవస్థితి ధార్మ్య నిర్గ సామగ్యల సవు-
కూరాచక నెంచిరి నితాంత సాహ్వంత చాంచల్యులై॥ ఉ॥
౧౦౭ సాలవిశాలక్ష్మీన జాలములర్ధి గుర్రాత్తుకంబు
లశ్వ చాలగ చాలుగా జబురు జంగి బిరంగులు నాది
గాదిగాఖిల గర్వ ఘటింప్రమును భీకరులైన వజ్జిల్లా
నిల్పుపర్వశ్వ శిమియర్క జరించ పరయారా ప్రవజ్జలు
౧౦౮ ధాటుక ఖ్యమునా॥ గీ॥ మెరుకగలవారి శరబతి నేగు
నప్రదుష్ట్ర కరవులశి ఖాలుశశివు పురతురుష్కుల వల
బాహ్యనికాంత్ర్యాల కప్పగింతు రప్పటి జెరపరులకు
౧౧౦ నలవిగాదు॥ ॥ మధ్యపానులు మునిత్తమా
నసులు నూవిప్రజనదేవతాష్ఠల విముఖులగుచుత్రావ-
కీనని తాంత అముష్టి వనకె విరహపోరంగారె రుతురక-
౧౧౧ లు భూవరేణ్యా॥ క॥ ఆనివినవించు సమయంబున
గజపతిశివము జాదశారి యునచారుల జనుడె చిప్ర-
జాతులైయున్ననితె. ప్రందాణాగిరచతి వ్రతాంతంబునూ॥

౧౧౨ చ॥ జయజయ కృష్ణరాయ నృపచంద్ర పురందర భోగసాం-
ద్రవిహార ధుర్యను కళింగదేశ వసుధాధిప ప్రవత్తనమెంతయున్
మవారియము విగాంచి వివ్వతి మిరాజవరేణ్యతతం-
ము సంతత ప్రియకరతాశ్రితావన గరిష్ఠగుణాభరణము
౧౧౩ ధు చూడగనూ॥ సీ॥ కలందు బ్రిందిన వారవిందముల
జెమెంది యుండవతా పాండకులకు చందువాలు పచ్చ-
రావేచ్చు రాగచ్చు రాణించు తాల మచ్చుటులమిం
చు మేల మచ్చగవములు కల్పరాచెల్పరా విల్పరాణిం
చు క్రాంతల్పరాజులుగా పచపరములయుంది
రావలంచ రానంద రాజవివాహము ంద రాదికర్యవా
శాండవములు న్నుయెందుగను గుణిక న్నులవిందానవు-
నారగారదావరివారి ప్రారవద్ధితా మితారా
ము సర్వసన్నాభిరామ్యన వ్యగుణాధామయూజ
౧౧౪ గన్నాథశివా॥ గీ॥ ఆలజగన్నాథుని ప్రసాదమ
ఖిలజనులున్న షిపాశ్రంబులేక భుజింపవిలయు
ఆమ్మవార్వైభవంబు బ్రివర్ణములకున్ను సన్నుతింపగశ-
౧౧౫ క్యమె జనవరేణ్యా॥ ఉ॥ ఆయెయుతుదారామకుందజ-

కృష్ణరాయవిజయము - శ్రీ - ౧

గదెవ్వ నిరంతరమెంతయుఁ జగన్నాయకులఁ భజింప్రభు
జనంబుల బ్రోచుచునుండి యొక్క నాడాయత సౌధమంటు
పము నందుని జాశ్రితులెల్ల గొల్వగా। శ్రీయుల రంగసిప్రా
౧౧౬ మణిబిప్రాతపీఠమున నవశించగ నా॥ శ్రీ॥ శ్రీల్లని
జాముశ్రావహ్నుచి వాగ్రణి యుక్తునైనా నృపాలుతో
చెల్లుగ కృష్ణరాయ నృప శేఖరుడన్న నృపాల చిత్ర
ములరయ్యలనిగాలకెంతయు విజా ప్రరముఁ బెదరఁ
జనావళుల ఘ్యుల నదా తివచ్చు పలుకుల బలుకంగదె
౧౧౭ గాంగిర య్యత నా॥ క॥ శ్రీ లవిజయనగరిలోన ఈగ
లపేరల మంత్రి వరులు కానుకలను పలమ్రాశి నం
౧౧౮ పదా గాంగిరి తిలకింపగని యుగతి ప్రభుచందగా॥ క॥ శ్రీ
కనాథ కభూవరుం। తాకృష్ణకు నేవలవచ్చి నం
తనెతురకు ప్రాకట వాయుదాంతి గతి జ్జకరముగ నెవ
౧౧౯ తెపరుగ భకరస్ఫురణా నా॥ గీ॥ శ్రీ ముదాప్రరప
ర్యంత మైననిప్రభు మించరాగలుగు నతడు సమంచి

గతి విరారు విరాదుగఁ సీమలమెర మారరస్సా
౧౨౦ మగ్గులుంచిన శిస్తుగాదే॥ గీ॥ శ్రీ నిన గజపతి యొక్కం
తనాత్త నెంబు। యులజగన్నాయకులెమాకు గలదుటుంచుః

శత్రుభీకరమౌ తురంగాళి [illegible] పాత్రమరుల తోమంత
౧౨౧ మెునర్చ వరుసతో నా॥ క॥ సరగున తమదిగ్విజయవర-
భూములయందు సకల వస్తుప్రతతుల్। పరిపూర్ణస్థితి-
పనరఁ। కరితురగ భటాలులుంచె గాఢ స్ఫురణన్ ॥ శా॥
౧౨౨ భూనాథోత్తము యొక్కవింత గలదా భూభర్తగా
దావశీ। స్వానాధీంబరుదెంచు వేగు విని కాంచగ లు
పశ్చాత్యవీర నిశాయంబులు ఝుట్టుముట్టుటయు శౌర్య
సూప్తిత్వశ్శీల్లగా ఘనుల్లైనలు గురుక్షత్రియుల్
గణికీకంగసూత్రరము కలనా॥ మ॥ శ్రీదియుంగా
౧౨౩ కమవా విచిత్రములు దేవా యొక్క పాత్రంబు బెట్టిద
మహాక్షత్రపాత్రీక మవారు వాముఖ్యంబించె మవారా
పతాక్షత్ర పాత్రీకమవారు వాముఖ్యంబించె మవారా
ధృత్యసంపద ఘోరాతిఁ దుమకించె నైకదుఘణంబె స్సెతువు
దార్విత్యయాసద యుక్తదెంత యువెచ్చివారికా సంగెఁ-
౧౨౪ సదూష్టిఘణప్రాంతములు నా॥ గీ॥ శ్రీ లపదాంగుఁడు
రాజులేయులను వేత్రనిష్ఠక్షత్రియు పాత్రలై పట్టిరు
కో। కాండనిననింత దాసప్పరగరిమ గలదె కృష్ణరాయ
౧౨౫ క్షితింద్రసత్తత్సాంద్రా॥ గీ॥ విన్న కన్న కాన్నివింత

శ్రీ కృష్ణరాయవిజయము - శ్రీ -

వెంతయు మీరాకు దెలుపవలయుగాన తేటపడగ వినిపిం
చినారము మన్నియమీరాకనిరంబు। కారాంచమున కచ్చిత్తగించవ
౧౨౬ లయు॥ రాం॥ వా॥ శ్రీనియువ్విధంబున దెలుపు బ్రాహ్మణులవా
క్యంబు విని। యుద్భుతంబున నప్పుడే రమణాండ్లు బమా
వారానంబానరించి వారలం బంచి। యప్పాజి మొదల
గు మంత్రులగారంచిన మంచితప్రకారంబున నిట్లని-
౧౨౭ యె॥ శ్రీ॥ వికులలగలుగు వారలకు తేటపడనిప్పిని నటు
యుయ్యేగా। నిక్కడజాయుంగలుగు పనులెయ్యవిత
ల్పుడటున్నెంతయుక। ముక్కువతోడనిటు నిరిమంత్రీస
భామణులు లాన్పపాలుతో। వారిలకంఠకం శ్రీకర
౧౨౮ వల్లకిసల్లితాక్కిత్రైఖరినిః గిః విరినరసివప్రాయ
కుమారనిడుపేర్మువిన్నంతగజరాజుబెగడిలడోయుల
జగన్నాథభక్తుల్తెవెలయునతనినెలమిదంపునారాయణ
౧౨౯ గునికృష్ణరాయ॥ కః॥ దేవబ్రాహ్మణభక్తిస్థావి
ల్యముగనినయుతనిబంధుత్వమునద్భావింప్రము
సత్తేతులలకొవిగనెమరింప్రవమయ్యెవిభోస్వరుతా॥ శ్రీ
౧౩౦ ॥ నావ్రడు కృష్ణరాయ నరనాథుడు మంత్రులమా

114

టకెంతయుక। భావమ్మునకె జెలంగి నిజబంధుతతికెబిలు-
పించి సంభావన చేయుచుక్ ఘనతిబంతినివిందారనరించి
సర్వసేనావళితోడ కారాబినధరాధిపవర్యులగా-
౧౩౧ రవింప్రచునా॥ చ॥ మెరుగు కడెంబులుక్ తళుకుమిం
చినకంఠసరుల్ రాయులుక్ సరిపెణాలుంగరంబు-
లునునాయునగలచరణాంగదంబులుక్ తురగము-
లాదిగాగదయతోబరుమల్ వెలయుంగనిచ్చె నంద
రికిన్నృపాలశేఖరుడు దారబితోక్తిమెఖ
౧౩౨ రిని॥ మ॥ ప్రరసంరక్షణాదక్షులైరాజన్యులకుక్ బుధ
స్థితులెదెల్పి ఘనసురసందర్శితవిద్యలగ్రమవిరామ
లక్ష్మాలప్పందనందంబుతో స్థిరశౌర్యోన్నత
త్రింభవారాణాగరిమదిగ్జైత్రయాత్రావృత్తిన్నేర
పై పృథ్వీప్రరిచెంతయుక్ వెలిగిగు దార్ఢ్యయుంగబంచెక్
౧౩౩ వెసనా॥ శ్రీ॥ పంచిసమంచితస్థితిసభాసదులక్
విలసత్త్వపర్వలారేకించిధరామరేంద్రులకుకీర్తిచె-
లంగ సమస్తవస్తువులె। మించినవేత్ర దానములమేయ
గతిక్ ఘుటియుంచివిస్ఫు॥ తాంచితభూషణావళితత-

కృష్ణార్జునవిజయము - ఆ - ౨

౨౩౪ ద్యుతిరంజితదివ్యమూర్తియై॥ చ॥ పరమతిసద్గుణ
ప్రకటవైభవనిర్జితశారదాంబుజాతా! తిరుమలదేవి
కప్పురప్పుదివెనవీడె మొసంగి పంపగా! నరవరతా
శిదివ్యశకునమ్ములు గన్పడ భద్రదంతిపై సరగునను
క్షేత్రము నుచామరములే మెరయంగ నెంతయు
౨౩౫ సీ॥ శ్రీ నవదివ్యచిత్ర వాద్యస్వనంబులతోడ
భేరివిరావముల్ భోరుకలగ గందభేరుండకాహళ
ఘననతరథ్యనితోడ తురగహేషారవస్ఫురణమె
సనయ్యవరిభూసురాశీరవప్రభావము తోడ-
వందివరాగదశబ్దబృందమొనరసకలాభరణ
పంజ్తిచకచకద్యుతితోడ సురచిరాయుధదీప్తిసు
బగువారసరసమున్నిలుదునెదాలుచిత్రురవితతి
సకలసేనాసమేతులై సందడించరమణాజులు వెండు
రాజమార్గముననచ్చెరవ్యగుణాపాళిశ్రీకృ-
౨౩౬ ష్ణరాయమహీశ॥ గీ॥ శ్రీతనిమిమామకుచాల
నద్భుతముసెంది వీరులవానలు గురియుంచువెల్ల
లనగ్గవిమలసౌధాగ్రములనుండి వేడుకలరనాన
జల్లిరి పువ్రులానిచెలువలప్పుడు॥ వ॥ తదనంతరక-

౨౩౭ ధావృత్తాంతంబెట్టిదనినా॥ ॥ది విజయప్రతనయర-
ణ॥ రవిసుతసంరక్షణావిరాజత్కరుణా! ప్రవిమలవా
౨౩౮ క్రికవచ॥ కవనస్ఫూర్తిభరలోకేత్రకలితస్ఫురణా॥ ఆ॥ రా
వణాకుంభకర్ణరణరంగవిమానగణాతిథగాధభా
ణోపళీదీప్రరాజితవిశాంతరశాంతిరసైకవిస్ఫురథా
వసమాధిగమ్యనిజభావనిరంతరసంశ్రితావళిశ్రీవి
భవప్రదానచణా సిద్ధభుజాద్భుమపోషధురంధరా॥
౨౩౯ భుజంగప్రయాతం॥ విరాజత్సదార్యిర్తివెంగ
148 భుజంగప్రయాతం॥ విరాజత్సదార్యార్తిభంగ-
శ్రీమాధీశ్వరస్తుత్యసన్నీతవెప్రభావా॥ఖి
రాకేకుభృత్సక్రావన్ద్రనామాశరచ్చంద్రికా
వాసనన్నందవాసా॥ గద్యా॥ ఇతిశ్రీమదా
రుగంటికాశీపతిసముద్రరాజయోగీంద్రచ
రణారవిందసంధానితమనోవివాళికమారధురం
ధరశ్రీప్రణీతంబైనకృష్ణార్జునవిజయంబునందు-
ద్వితీయాశ్వాసము- - - - - - - - - -

సమాప్తం- - - - -

౧ శ్రీచినవెంకటరాయధరాచక్రేశ్వరమనోబ్జరాజ-
భ్రింగా! ఆచతురాననవినుతప్రాముఖ్యగుణాలవా-
౨ లరామక్ష్మ ॥ ఆవధరింప్రుము ॥ క ॥ యిటువి-
లెప్పురంబువెలువడి! పటుగ్రామమున నిలిచి ఫలనశుభప్రద
వేళ! వెడలెచతురంగసేనాభటులెసగసతిచెదిశల-
౩ ప్రతిరవముదరనా ॥ మ ॥ చనియాదక్షిణపశ్చిమా-
త్తరవిదిగ్భాగంబునన్ వైరివీరనృపాలావనిఁజుట్టుము-
ట్టుకొనియారాజ్యంబునన్ గలుగుగోధనములమ
ందరిమాకలాంగనను మావృక్షలతాశసక్తసెన్నె
నిరాతత్ దడుఫేశలెంతయునుజన్యప్రాభిమంగ్రప్తి
౪ ననా ॥ సి ॥ రతితదిక్షునటుత్పెటుపెదాఁ భర్గటులతాల-
ఘారకమైనతుపాకిగుండ్లచేత్రదవ్వదవ్వనపాన్బి
రువ్వరువ్వనవచ్చిప్రసరించురాచూరిబాణము
లనిశోపలుగావెసబిత్తజలుగావెదచలువెంపరులశేం-

వెప్ప్రిరిసంపగముల్తధాతిగతినతింపమాతకసాతిగా
నాటుకొర్బబ్బ్లొంప్రతిఘటకుమల్లనరిమిత్తరివిని భయము-
మునవిరిగిజరిగినిజబలంబులదాకకునిల్వలేక శరణుజా-
చ్చినవారలకరుణాజూచి ॥ ఆ ॥ చతుమగ్స్థలంబులనా-
౫ కృషించి ॥ మ ॥ యనంతరంబునెక పాళ్లుమత్తున్నవమ
తూర్పుకృష్ణవనసముద్రప్రస్థలంబులనెసంగుగంగరాజు
నేతియులనాతించి! తదియ్యస్థలంబు ళోంబులు-
బలియుంబుశ్రీరంగపట్టణాంబునితిప్పింబ్బియుకొనుంది
గ్రక్కునయెక్కటిమాకలవెకసప్రపరాక్రమక్రీతలది
క్కులుగ్రకదల్లసంకులసంరంభస్సెన్యానాయకుందగు-
సంకులనాయకునిక్గటాక్షింబి! చెంచత్రితాపం
బుమెరయురయుంబునవిజాప్ప్రరంబుగతిడుర్గంబుల
౬ బాయక్ జనువెంచుసమయంబునా ॥ ఆ ॥ శ్రీలవెలు
ంగునాన్యపతిశేఖరుదాడికినిల్వకెంతయుజ్జాలిని
బాంధియిబ్బట్టిరసాతలనాయకులాతలక్ష్మవా॥
ధాశీనమందికొతలునుదుర్గములుంగయుకొమ్మ
టుంచునుద్వేలభయంబునన్ శిరసువేడుచులకానుకల్బి

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౩

౭ ప్రఖ్యాతి నసా౹౹ క౹౹ శరణాగత రక్షణాఘన బిరుదాంకుడతం
డు వారి ప్రార్థనగను చూ౯౹ కరుణించి తత్పురంబులానెర-
౮ యర్థిదనబలములుంచి నిండిన వేత్తున్న నా౹౹ వ౹౹ యువ్విధం
బున బ్రతిదిన ప్రవర్ధమాన శౌర్య ధైర్య ధురీణుండగు
నన్నృపాలమండలాఖండలుం డూతాటి రక్షయు మహారా
జ్ఞపదంబున నిఖిల రాజ్యులు తనకు వాస్తగతంబులు౹
సేయ౹ నాడవని మధు గలురాచూరు మొదలైన మ-
హాస్థలంబుల నిజబలంబులుంచి విలంబిగాలకాండ
సుస్థండవదండకాండ భటప్రకాండంబులతో- ౭౮
౯ నురువదించు నవసరంబునా౹౹ శ్రీ౹౹ శ్రీ గజవాజి-
బృందముల దాభటుకోటులకాన్నృపాలబావా
గురుశౌర్య ధైర్యములకాత్తి గలంగుచు విన్నమా-
త్రనాహవాగ్రగణుతింప శక్యమె యమాం నిశ్చయమ్మచ్ఛయు
మందియుండి౹ రయ్యాగ్రజనాముదానకరియుం
౧౦ డు విజాప్పురిగాలకాండలాసనా౹౹ శ్రీ౹౹ లక్ష్మీగు
ణంబు తాతమలక్ష్మీణంబు మెరయుచిరానమా-
తండతురకదారలు౹ కృష్ణవేణికి నివలకృష్ణరాయ-
౧౧ న్నృపునకెదురుగ జనుదెంచి నిలిచిరప్పుడా౹౹ చ౹౹ నిలిచిన

వాతఁడెవెగరులు నిక్కము గాతన వైరాల దెల్పినఁ౹ చెలగి భ
క్తి తురుష్కతతి చెంతను జేరి నయుంత వచ్చెనె౹ కలగితెలంగి ప్రా
యుపదగా క మదియ్య బలంబు వలెంగల న్నిలువగనే తుర్
వే లయినుబు నిశ్చల ధైర్యము నఁ౯ వెలుంగుచు నా౹౹ గీ౹౹
౧౨ శ్రీ పృథుగాలువయుకాలిబవ యమరనాయకులను
మన్నిలి నందరిబిలువబంపి౹ సకలబవాలమానములాని-
చిర్ఘటన వరణ్యుండల్లతురకల వృత్తాంతమెల్లతెల్పి౹
౧౩ మ౹౹ విని యాభావరకోటిలాశన ఘనదార్ఢ్యప్రి-
శాప్యుండు బంధు నృపాల ప్రబలుండు యుద్ధముల
యుం దుర్నివారకార్యంబునందు నయజుండు గుపె-
మ్మసానికులచెంధ్యంతైన యారా యులింగ నృపా
లాగ్రణి బత్తె సంగరకళాకాతూహలాయు-
౧౪ త్ప్రత్తె౹౹ చ౹౹ తురకలనంగనెంతపటు దారుర్బలిలవదిం
తువారలక్౹ గురుతుపదర్గుదాలుఁ తెగగాశదపాం
జలలాలమెలంగెదర్నరపతి చంద్రయంతయుఘనం-
బుగదేవరవారిసావ్యు దిన్నరు నాముదెచుకారగలిగె
౧౫ నక్రగ్రుపజాడుమటుంచుబల్కిన నా౹౹ గీ౹౹ అప్పుడుప
ఫలాశనగలిగినయఖిలరాజసుతులును మన్నిలు మిగుల-

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ-౩

నద్భుతముగా గ్రహునతరస్త్రైర్యశౌర్యములకనపథంగు
౬ పత్రేంతయుసంతోషభరితులగుచూ॥ క॥ అవాన్ర
పమణిపర్యంతము రానిత్తుమె। శౌర్యము వామరంజిల్లి
తిగా ప్రానివిరోధులగెల్తుమనూనపరాక్రమ-
౭ ద్ధురీణాయుర్స్వరమణా॥ సి॥ గుడులుగుడులగాగల్ర
స్త్రమెత్తుడుముగాజెల్లుగావాలారుబలెములన్న
చెబలిచెగ్రిష్ఠిబవిష్ఠివెతుముగదానూత్తింధోయకానం
గనిత్తవెమునల్లతంప్రతూగుంప్రలైతెగనెయుము-
ముగవాశరపరంపరలచెతజముదాతియునితారెచ
జముదాతిప్రాయులగూలద్రాతుముగదాఘా
రతేలు। కరులవారులధరాస్థలిదారలదారల్లము
ష్టరతురుష్టరువారులధానుష్టవరుల్లచెరకుతుంటుల
రతినినరకకత్రైలు। కరములకరంముగలుగుబ్భతవల-
౮ గముల॥ క॥ అనికాలిచినవారందరునసుపమశా
ర్యములుమెరయనాతినవాతులవినియాభూమి
రమణుడుప్పునతరకాతూవాలంబుగతిలుకానంగ
౯ నా॥ గీ॥ వారలందరునియవంతిశూరవర్యులార
కాప్రనవాకువిచారవేమిల్లకార్యమునరించిజయుల

శ్రీగాంచుతనుబుద్ధివెతముల్లాసంగెవెవెరవైత్తువా-
౧౦ రా॥ గీ॥ ఆయలసన్నానములుగాంచి అఖిల స్వప్నముల్లు
రణాసముత్సవాములుమదిరంజిలంగ్ర విభవములరం
గనవ్వేళవిశదలేల్లశింబరములుజెరిసుబ్బి ద్రిజెందిరంతా॥
౧౧ క॥ అవృత్తాంతముచూరులచెవిశముగాగవినివ
శిరులుముగురుకాభావంబులనాలోచినగావింప్ర
౧౨ చుభయముజెందికశవశపడుచునా॥ చె॥ కాలదిలెు
రుంగకయుమనగుర్తప్రపాంజులతానక్యషకెవలనిటు
వాష్యారాదగదువష్యతిమెకెదవావవబ్బుకెవలన్రప
వాత్యతెతలపవారిజనాభునియుంశఘుంతతంత-
అగినసంతివారలకున్నైనరణంబానరింపశక్యము
౧౩ గీ॥ లక్ష్మిలకాలందిభయజనులక్ష్మి యుప్తాపధార
యులాస్యపాత్తమునిగ్గార్చి। యుకమనముననుస్థి
వారెంచిచూడలక్ష్మి గుర్తించెకాదెబలంబుమనకూ॥
౧౪ గీ॥ యెనుగలువెయ్యిబాందిలివెంబిచూడలక్ష్మైం
తారులాకలక్ష్మిలక్ష్మితురికలిచెత్తిబల్లమాన్యపాం
లునికెంచభయులునారులక్ష్మిలు వారుబ్బమనకూ॥

క్రిష్ణరాయవిజయము - ఆ౩ - ౩

౧౫ లక్ష్మీదారువేలాంగి॥ వరలుకరిల్లాకెలెంతువేల-
రశిచిరాంతరాంఖులనులువెలములుంకమ్ముప్రజల్లుఘను
లుగలుగురాంయులతాశ్వారిగెలువవునక్కువకమె-
౧౬ యెనఖాండాయుల్ని వాంతటుంచరాంకు॥ అత్తి వుతవు
వెంచ్చరికలతాం గవుకంబు ననుంతిరంతఘునతగ
శాంర్క్రవువునను భయుబలమ్ములసమరమున
కలవెలునసెనప్రభుజనవులుబెగతనాం॥ సి॥ నత-
౧౭ యినాంతుకాంతలవతుప్రనపెదంతతంతంబులాం
తాంతవెంతుకెనగ్రకతరితరంగలచెతంగాంరుచం
దాంనకాంతప్రాంతవులకతునిదించ్చలెవురు
గుంప్రలెవెళ్ళివిరిశినప్లెతెంచెననగబ్లెవులలిటెలతిశ
యుంచినంచలంబరవులనవింబనటుంబితచ్చత్రిబా
మరశితచ్ఛాయులలరఘుంటికాంకంకిదిఘుణాంఘు
ణావిరాంవ్రఖాంరిఛేరితవంబులుబారెరుకలగ్రా
యుబలములులనతెబెగుర్తిప్రదాంరల్లుపాంఖులపైతెవ
గణాములుప్రస్తుతింపాం॥ వ॥ యియుదాంకాంని
యెలుంతాంరులమాంకాంర్ణాతమతవుదాంరలనాంవాం

14142

కనంబులగుబిరుదులుబెకాంర్ణనితాంలుధాంల్లయులబలం-
బువెసంగయులగాంరలుబలంబులుతుపాంకులపెళపెళల్లు
౧౮ పెఘ్నుగ్రాంప్రలపెటపెటలు। జబరుజంగులపిరంగులతీవు-
ధీమల్లుధీమాంమాంలధీమతములు। బాంణప్రచిప్రలజి
రజిరలు। బాంణాంబులబిరబిరల్లుమనంబులంబుయుబిర
చిరల్లుశింజనీరంకాంరంబుల్లుపరస్ప్రరవాంయంకాంరం
బులు। నెసాంర్వప్రపరసరణాంబులు। నితరెతరతిరస
౧౯ రణాంబుల్లువివిధరాంక్షణాంబులునెరయప్పుఖడ్గాంన్కత్తి
ధింధాంవుంతి। బాంవాంబాంవాం। రదాంకిబం। బెనంగు-
బుంబాంయుల్గ్రమ్ముచ్చాంయుబుచ్చునదబుబెల్గ్రమ్ము
బుల్లవుమ్ముచ్చునెచ్చుబుం। ద్రచ్చునలవెబ్బుచ్చువాంచ్చుబుం। తె
బ్బుబ్బునెటలం గ్రచ్చుబుబ్బెంబులగ్రమ్ముచ్చుకెతెంబులం
౨౦ బమ్ముచ్చుశిలలకమ్ముచ్చుగెరలినవ్వుచ్చుతెజెలనదప్రచ్చు
నెచాంలంగెదప్రచ్చులకాంరెలంధునువులబ్చుకాంంతాంక-
సెప్రరెంతుబలంబులుం। గన్నులపంతువ్రలుగబంధకాంర్యం
బులువెలయ్యుబ్బత్తనంబాంనబుకెనెతంతదతబుతక్రకతువతిక్
గెనుకప్రైవవిల్లయుల్లక్రమునిరక్రసులనందనిగిన్నెవెక్రసప్రము
౨౧ క్రిలప్రతురుప్పులుధాంమప్పకాంశలంబతరంజనువెం-

చరియింబుగనెని: సంరంబంబున నంబెవ్వసానిరామలిం
గన్నిపాలుందుక్కృష్ణరాయక్ష్మావరాకాంతునకిట్టునియెు
౩౨ షంచబావురం: పరాకురాకురాకు మంచుపారశీ
కభూపతులశ్రీరాకుమారదిద్దుమైనశ్శింగణిలకారరు-
లకు: జరాగురాలవెసిదాసిబిలుపాలుజేయుచుకొని
౩౩ రాకరించివించివచ్చునెప్రశ్నాచతేన్నిపా॥ ఆ॥ పం
తములతావావాధావాలతినిపాఖులలారెపలజా-
చ్చిస్త్రెన్ని మిం: తింతిలుగాగఖతపాతదెంచదదెరిజ-
త్రాళ్ళమారలిచెంతనె యుంతికంనెనుదు శ్రీఘ్రము
గాపరవీరరాఖులకుదుంతవయాళికానిప్రరిత్రో
౩౪ చెదచింతపరాక్రమోన్నతిని॥ క॥ విరారాసమ-
యుంబునజయభేరిరావములుచలంగప్రోధుతరసై
న్యవాజలదరిమినచాచెరరెతమశీమలకునుచెల్లా
౩౫ చెదరె॥ మ॥ ఆనుచుంబలెమకెలబానుకానిశా
ర్యరాథులాకమ్మవావెనుపెంటుకపదివెంబ
లెమలతారెవిఖ్యాతశారాన్యనతిక॥ జనుదెరకఘ
నశింపాప్పరావ లరకవత్సన్నిముకజాచ్చివెచ్చిన-
ధైర్యంబునపారశీకతతులకజెంథారెడెనుఘ్నుఘైమ॥

౩౬ ధూమ॥ మెునకుకవచ్చినవిచ్చుకత్తులశిలెవముస్తదమెత్రాతు
లకదనువారదుకగనుకలిగిపాశ్వకములయుందుకగ్రమ్మ
నశ్వివమ్ములకదనబలెవమ్మునగ్రమ్మక్రమ్మరుచువెనకపారశి
కజాదులక:గనిదారంబుధాలంగజేయుపఘవారెగ
౩౭ ర్యంబుఖర్యంబుగనూ॥ క॥ ఆదంతధరుంతటుంచుక
కారెదంత ధరులలంగకు త్రిలారిమవా: వెదంతతు-
లగన్నాత్మెక: వెదందని జాప్తన్నిప్రలువేదుకజెందనూ॥
౩౮ ఘునశరతతులకదనసాదనగతులన్నిసరిరిప్రతులు
తలతిలంగవాత్తినర యుమునదరమయుచుకత్తినతదె
రిజత్రాళ్ళదెగగాసివెసనూ॥ మ॥ ఆర్తివారెసంబుచే-
యునతనిబెత్తిదంప్రదిత్తుతనంబునదుజిత్తాత్తుచుగుత్తు
చెతియుత్తుత్తుమెదలంగాదకతత్రికబతనిప్రలుగుల-
గతిగాత్తుమిత్తాత్తిపత్తుప్రదారెలుదెరలంబాచు-
సమయుంబునరయుంబుననప్రిథంబుగనుంగానికృష్ణ
32 రాయధరాసాయుకవారిసాయుకుందుచ్చిందతశా
ర్యంబున్నసుద్దంతవెదంతసమారూథుందగుచ్చును
శ్రీయుబామరిసరచత్రి॥ మరకతకెతనపృచెయువెలయ
నరుపదెనువెలగుర్తిుంబుయ్యానారులక్కిలపదాంతివనం
బ్బునినూన్నరుపుటుంబులె నుంగలు నుంగాలుప్పెను.

౨౦

కృష్ణరాయవిజయము – శ్రీ – ౩

శ్రీనిష్ఠురంబునిశ్శబ్దనాదంబులు రౌద్రాంతరంబునిం
డిందరముబృహదుపభేరీకాతాడనంబు గావించిని-
౧౦ మ్రోగించినా॥ జలధులఘూర్ణిలెదిక్కులబెద
రి చాంచల్యంబునొందెఁ ధరాస్థలి ధాత్రీధరసంఘ
ములగదలెపాతాళంబు స్రుక్కెఁ గలనెఁ కీ-
త్రిభయంకరప్రకటదాఁగర్వృష్టి కృష్ణరాయల
నష్టైత్రిఘ్నాస్వనములాశాంతంబులంబర్వఁగ
౧౧ నా॥ శ్రీ యులజయభేరీరవంబతిశయిం
చ బలగిచనదెంబు నతనికాల్బలకుఁ గాంబెదరిపొక
లంగికస్స్వదరితాలంగికంచుమించెయ్యెపారిశికత్ర
౧౨ ౩ంబువా॥ శ్రీ యెవ్వసరంబున శ్రీ॥ వాపాని
గూఁచిసేవ్రశరపాళివిరోధులవయుంబత్తాన్రపా
। గువాపానిగానెభవత్సపా
యున్నె యీవారలఁ శరాత్తినలయించిదఖాడు-
మయుంచునెంచెసైన్యనావారినిలనిలసరిలాక్రతి
౧౩ కృష్ణయునిండెనెంతయును ॥
విసులమవిలాస్యనాందోళనమందితురికలకఁ
ఖాతానివసందముశిమలకుఁ క్షస్థుండముగాకి

౨౧-

౧౪ శా॥ చటునిల్పినగునెమునకునా॥ శ్రీ॥ లెముందుజనగరానియు
కీయుప్రాపిం। కృష్ణరాదారాంగెకృష్ణరాయలివల
తరమజాస్వె। నెంతయు వెరపించిబారియువెరచుకాని
౧౫ శా॥ బాలయయ్యె॥ శ్రీ॥ పదరికృష్ణరాతిపరపదమనివ
చ్చె। యెుకీవునెవానికాకృష్ణలేకతిరిగినట్లులయ్యెతెలి-
యుంగరాయలయెదుటబతినరిప్రలుబ్రతుకగలరే॥
౧౬ శ్రీ॥ వెనకముందైనయుంతనెవెనకవుుంధుద్వారిచకునిది
నదిదాతితాలకుటురిద్దాలెనుబమంత్రులుదావు
నమెన్స్నబంతెనాతెలాగుందికదలెనియుమాత్రి-
౧౭ శా॥ చెందిసి॥ యురకవెష్టము మానితారివతాకనార్తు
దంతిత్రలికివస్త్రెచెంతినెతడుమించిపొందియునుచుఖారిపోరువారు॥
కప్రవెష్టములుదాల్చికవిలువారుప్వెగుజాంచెదమం
చువెగవెగజనుదెంచిదూరమెనుచుపాదలేదు రు-
వారుసారెసారెకుకతార్తరు దూరువారున్నెకలంగి
యుద్ధాయధలకుభుజనిర్గమదగజవాయుంబులయు
చెత్తిమెుదటిదారలుగ్లయెుకోవిధ్రమునదిదాంతి
౧౮ శ॥ యులికిరిప్రదా॥ శ్రీ॥ యులజయుల్లస్త్రెకాని
యురులకరులవారులదనపంక్తులనుతనవశమునేశ్చ
వెలయుశ్రీకృష్ణరాయలవిభవగరిమ్మాకాంచికన్నుల-

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౩ ౨౪

౪౭ ఘండువ్రాగాంగనప్రధానులగు సరసపారవాత్ర్యరచనవిస్త
రణామెనయ్యాసారమధురరాక్తివారి యుగారిమల్లనా
ర్యత్రిలయెల్లనాని పెద్దార్యవరుదు ముక్కుతిమ్మనమొదలై
౪౦ నముఖ్యకవ్రులుగాను వినుపించిరప్రదు వారికి కనకాం
బరభూషణామలుబుపునితనెసంగియిరా జునవరుదప్పా
చిగనుంగాననెయ్యుదునిపలికెనప్రదుకులతికంబలరనరా
౪౧ చె విరిగినవైరులందరిమివేగమెవారిలక్ష్మిలెల్లసుస్థి
రగతినాక్రమింపపవలదెయనుందానెరమంత్రిబల్రెభూ
వరయదివేళగాదుచారిపంజననిచ్చికెలంకలందునన్
త్రులనుశాత్రవ్రులేకతియ్య ప్రదారంగదెయెంత
౪౨ వారికినిగ భూమిపాలకగజపతిశిమిలాలెన్నగలుగు
వారలుమించిమార్గమలయెందునెందుమిత్తుడిగా
వించెనెంచిమనకిస్తురస్సాంవిగ్రెజెరుటదుస్తరంబురా
౪౩ క ఠీవారిపృనంగిలగజపతివారిదెళవిమనెలదెచ్చి
పరుసజయలక్ష్మిరమణిజెందుమనప్రదుభేరిభాం
౪౪ కారమదరపృతనాయుతుతైగ ఠీనప్రతాపప్ర
కాశింబుదనరబంధుజనమనశ్శపద్మనికరరంజనమెలప్ప
నవాతికువలయమరగద్వముణాగనుదయగిరికివేవేగన
౪౫ య్యెనుందరుగొడెంచెగక వచ్చిచతురంగబలముల్గావి

ల. The Ruler of War అనగా రాయలు ధైర్యత్తు ౮౯ 122

౨౫-

చ్చలవితినాలుదిశలవెలయుగనిలిచెక వెంచ్చులరంగతనమ-
వామువి యుచ్చిరులచ్చిరువ్రి తనభినుతిశాయనరా
౪౬ సి ఈమెబాయుగనుగాన్వివారాక్షవైతారెచుగంధాం
బసివాత్రిశగజచయుంబున్నెవంకనెక్కించవాషాగవారెదె
నగాంధారకాంచారెజకలందవితతి యెదారిజూచిన
నాదారినతుపాకిబలువెనజబురుజంగులుపిరంగుల్లె
ధంతగణుతించవెదండకరచండకాదండధరభటకారోటి
౩౩ పటలియుగటుజూంచినబలెంబులితగువుల్లగలుగు
రాయలళమెలగలయనెన్నిభవ్రదయగిరిచెంతనుద
యించెనెక్కవింత్లయనుచుదుర్గములామందియున్నవు
౪౭ చెందిక ఆభివరాననమునకుగాన్నయ్యభీరాజుజె
నంబువారెనెంతయుబావారె విభవంబెలపసెనాధ
౪౮ భీసమ్మునకెదిరికృష్ణరాయలతారెదనరాక ॥ యుగ
మమగునాందుగమనగళగతియుర్యుకునవాని
శమమువారెదారెగవదమునన్నారాన్నవారెగమ
౪౯ లంచారిరపృధుమాద్యదిమలనూనిక రెటిలు-
థుగమలెగునుచుదారెపయుబలధాటిచెవించు
నారెత్తిరవారిక్కంరకాపాతికంత్రలుంతెనారెద్ధ

కళ్లి ప్రాంత విజయము - శ్రీ - ౩

తెలదండులైతె గుత్తారిగంటివార్లు నిబ్బరింబు కళత్రి
నికరంబున నాగించి ధీరులై మించు గాంబుర్జారివార్లు
బాలదార్బర్లతేల సముదారి సంఘంబు దీరాలిం
బవెలయు నందెలవార్లు రాదిగాంగలు గురాజు
లు మెదురగత్తులు శువదారలు నుబాశేయులుదురు
సుగాంగ ప్రతిదినంబు నుపైరాకమారణామెలన-
పటిని లిబఫారాతె గజపతిబలములప్రదూం॥
౭౦ శ్రీ॥ శ్రీవిగనాకు వారు నుకటిందిరిపార్ల వెలు-
గొంటి వారలంరావెలవారు గూడుకొనిరా
త్రిబగల చతురంగసేనతో। నేవగజాబర్ల విలయ-
నెంతయు శక్యముగాని దుర్గవార్లు ఘూపరమాళి
౭౧ గాంచియు కప్రాతు నెటిశదనంబు నుక్రూర్లు॥
విఘనవెచసాపాసము తెరుపదర్ల ముసుమున్నగా
గత్తాల్ల నగరిర్లజలంగు విదిమంత యుగమునిరాళ్లు
త్తులై లగలకెక్కిరందిరుబలంబు చలంబులర్దిలవంబు
లర్లి విన్నజములపడింకబలు తెంపున గుంప్లుగూడి
౭౨ యుద్ధితిని॥ క॥ తను దారెటితళుకులుముర్ల గ్లికలునదుర్గ
ముటి గికాలు కాలనుపార్లి గనుగాని యుంబూర
మణుడు పుని తరకారు ణ్యారసముగవలు కానంగనూ॥

 123

౭౩ గీ॥ పెతియుకుండ ఘంబు నభయుపాస్త్రంబా సంగ్రయు
ప్రవాశిధుగర్లమపాముకునస్థతంబునొంది। యిబకునా
ప్రాలనుంబియుపలజనిల్యానుష్టింతశౌర్యప్రబంతుండి
౭౪ గుభు॥ సి॥ శ్రీ ఉకుండుకూరుబెట్టుటిరేకావా శశం
ఖ ఖైరివరావమ్ములఖారెరుకలగ శ్రీ వలకాందవీడవ
రిదిక్కైటునటుత్సెనారజాగ్రవజత్రీలువెలయమురిసెం
తపతిగలం గెరతున్నదభేంద్య ప్రశ్రులకాఘణాఘణాంఘు-
ణాలుచెలగ శ్రీ మాదవినికెందయులల్లాత ఘరిసము
ప్పటసింపార్లరవమపాశ్చర్లటలుభనర్లవెంతియు-
నుగల్లుకారులువివిధదుర్గతతుల్యతవుపామెతి
చికెందలకుచేరిరచలగజపతివారిసైన్యాధినాధు-
౭౫ లలన్యపాలునిదాతికనిలువలెకా॥ గీ॥ మొదురు
గాంభీరముద్దిలుముదిమెలపర్లద్భుపేవగచతికందిచు
వారుశరణువేడుచుసాష్టాంగమెరగువారు
నేరియుత్తరమునగలుకునక్షిపారలూ॥ పడయు
ఫైథంబునినిఖిలస్థలదుర్గశైలదుర్గంబులుపాస్త్రగ
తంబులగుటయు। నందందుక్రొందుగనిజసైన్యంబులు
ంఢనియమించి నదర్చంబున్న నాముదానగరంబుప-

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౩

౧౬ యుంగరంబు ధురంబు శాయందలంచి। యప్పురంబు
నలుదెసలుఁ జుట్టుముట్టి నంబెట్టుదరియుఁ బదరియుఁ। ౩౪
చెదరియుండ జ్ఞానపదవర్గంబు పలుదెసలం బారన్విమా
రిన రాగంబుల నిచ్చటియు వనబలంబు యాబలంబులె
సంగ్రహలంబునఁ గాటువెడలి వడి ద్రోలపడి సర్వప్రబోధిరుషైం
౧౭ రంబై। కారవపాండవరణంబు నుంబాలి గాంగెయ్యు
కుంభజాత్రదుశ్శాసనప్రవిరలక్ష్మణాకర్ణ। శల్య। వారి-
ణాకారణంబై। రామరాక్షసయుద్ధంబునుంబాలి ఖ
రదూషణబలకబంధసంబంధవారివర్ణప్రవారణ
ధురీణంబై। కృష్ణబాణసంగ్రామంబునుంబాలి మా
గధ। బలదంతవక్త్ర కేశిశిరశ్ఖండనప్రచండంబై। భంగం
౧౮ నంబులగు మతంగజంబులు। పాటితంబులగు ఖేటకంబులు।
పాతనంబులగు కేతనంబులు। విరుగు ఛత్త్రంబులు। తా
రుగు గాత్రంబులు। (సో) బులగు చామరంబులు।
నస్త్రమ్ములగు తామరంబులు। పాలితంబులగు కపాలం
బులు। నిరంతరంబుగ మెరయు నయ్యుద్ధవిధికి। నేరావా
రించెలించి పలాయమానులగు। పారశీనులను న
౧౯ నేకులింగాందిశికుల నియంచి। (బన) కు ధురుగాకయు

నియుపక్షించి। తదియ్యద్ధలంబున జయుద్ధ్వజం బెత్తించి।
పదిలంబుగ దళంబు పాత్తించి। జయమాతాప్రమాణంబు
నమించి। గజపతి యున దేశంబునకుం గమకంబునందిడు
కంబు మారం। జననెంచు నమ్మురురాయర గండప్ర
చండ చిరుదాంకుం గనుంగొని। యనింగని మావు
గురునిం గ్రొత్తశాయంకల్। సుధీచమత్కారంబున్వె-
౨౦ లయ్యసాళ్వతిమ్మరుసమంత్రి ప్రంగవృంతి తనియో
౨౧ చు। యితరులు శక్తిలేకలప నెదుల శాపారునిజాము
శాపాలర్కి। కుతపనమల్లనఁ గెలిచి గెల్చిన సర్వగిరిం
ద్రుపముగ। మహీ చతుర తగె కెంట ధరనసాధ్యముఁ నే
కొప్పై దినంబిత యశయొక్క విన్నపముఁ చేసెద వేడుకఁ బట్టి-
౨౨ గం ప్రమాణ। ఊతిన్నదినంబునఁ గజపతిఁ గెలువఁజ
నుతాప్పు గాజయాపన్నశరణ్యా వెల్లవనపంట్లు
పాతితదియ్యశిమలారె। నన్నిలుఁ జూచి వారలుపు
నంబు కమారక మల్లిగించిన। సమ్మతశౌర్యరస
౨౩ మునప్పెన్న మచెరుచు దుస్తరంబు గనుంగొని యాను-
ఖ యయు విన్ననప్పనగి యప్పుడు దంతటి కార్యముఁ మ్యా-
యా। వనగి రుతంత వస్తుతతి విచ్చుటయంత సముద్రవ

కృష్ణరాయవిజయము - శ్రీ - శ్రీ

శములె। మనకువశంబులయ్యెపదమావుదివానిచు
సంశయుంబునెమ్మనమునమానుచుండ్ దివిజమంత్రిస-
౨౪ మానయుపంచుబలుకుచునాంకు శ్రీపెరన్నసిఘ్రీ
ధరిత్రీవరనందనుడురణాస్ఫుటభేరీ। రావములుచెలం
౨౫ గనతిచెన్ దేవతలునలింపగజపతిన్ గెలుచుటకైకెంచె-
నుచాశిచితాప్రభానునం। ధనువాంతుధీరాధరాం
తరాంతరసీమన్। గనుమలలాశినరువదివేల్ష నశా
౨౬ శన్ధరులచెలంగకలవామైనపన్నాం శ్రీనా
లుగుదిక్కులన్ గనిశినత్రుతవిన్ జరియుంచునచ్ఛమూంపా
శిగలంగబలిమలబాణాములన్ మెరుశిటనుంపులన్।
రాలతుపాకులన్ బలుపిరంగులభంగమునొందజేసి-
గణ్లాశిలుపదన్ గతంగిముల గాశిలుబలంబుచెలంచెల-
౨౭ పన్ గనాంకువలుంగలనెసంగరంగాతుంగతురంగం
త్రిఖురవిధూతరజంబులన్। నింగిజెలంగక శింగధ్వరాం
గణాములనన్నైరాయులవ్యతిమతిమ్రుపంచబామ
౨౮ రంగుచితాప్రభానుడన్ కతిందిబిచ్చునాచన్ నెచ్చిన్ విశ్వ
చైతన్ గదామువృంబువిరాశిప్రు మిరాగజాధిపున్
నితాంతకేతన్ ధాత్రిలాశిననిండగెల్పైదన్ పునప్రతాప-

౨౯ విధ్ధీతిన్ దిగంతభాగములవిరాజిలన్ గు శ్రీనుచుపా
టయూరిశివవైద్రికరుగుడెంచి। సకలచెతురంగబలము-
లుసరుగనప్రడుల్చపరభయుంకరవైభవప్రకటలీల్లపాశ-
౩౦ మిఱియుంచెవెట్లన ప్రార్థిన్ వ్రంఢూసింకెందంమిచెం
గల్పచందమ్ములన్ గెల్పచెల్లైనకెంబట్టుజిగిగుడాలున్
రంగారురుబంగారుశింగారములెసంగుమేలైనవె
లిపట్టుమివాగుడాలున్। బిగురాకుతెగపారుక-
గరాజిలువాంశారువగవిరారురత్నాలవపాగు
డాలున్। పెచ్చెనవిలువమెల్పచ్చడాలపచ్చ
డాలగలజెనిపినిగుడాలున్। గాఢ్వవారురుమంజ
సిపాపిణీకూపన్ డంప్రాతంబుపగడంబుజగడం-
బుసంబరంబులెసగినగుడాలున్ గలుగు నచ్చునమత్త
శుప్రపాశమిాట్లంబిగజరాజుద్రయమువిలంబు౧-
౩౧ గాడ్రాాజిబెతగానిరాయులబలంజారా
రమెనప్పుల్సురాకబారుతురంగసంఘములు-
వాశివాశిమునైవారలభటీ। భేరులదరాజకువారారు
లంచుమిదినంతయుభ్యుత్థిత శరాలులుగలుగంగత
లంకనిలాగుంబారంటుచున్। పాశిరకశక్యవెంబాన్య

కృష్ణరాయ విజయము - ఆ - ౩

౧౨ పాలమణి తాళభూరిస్థిర ప్రాభవమునన్॥ గీ॥ ఆను
మునాప్తులతోన మంతనమొనర్చ। వారలిట్లని పల్కిరి
వసుమతీశ్వరుల పదాగ్ర రుపాత్రులబ్బిత ప్రతాప
౧౩ శాలులు గలుగంగ తలకనేలా॥ క॥ ఆనుటయు
తెలివందుచు జననాథుడు వారి వారి సదనంబులకు
కుర్చుకులనమంత్రి ప్రంగవ్రులన్మ్బుంపర్చి వారలు
౧౪ వారలు వారలుంచి లచుటయు నా॥ క॥ చినుదెంచి వార
లప్పుడు గను గానకు నాచుర్చింతు తనిచు గారవమొస
గర్చి పునతరముగ బహుమానములొసరించు ప్రబలై
౧౫ క్షన ప్రభుచి తప్రాభిని ॥ ఆ॥ విం తెరె కృష్ణరాయ
ప్రభిపతి యిచ్చటు శౌర్యలీలచేకింటుకు లాతురష్ట
లకరాపికల్పై చనజె సెయుంత యిచుర్గి దంటుతనంబు మీ
రభుజుదపర్వముర్వమనిశి వజాచ్యై గ్గాకంటికి యుం
కశాయుదగు కార్యము తెల్యు వితెల్పుతి యిచ్చితి
౧౬ న॥ క॥ ము నుపదగజపతి భూవరుత్రను
పర్చక్షి తదిశ్చనాదర్చంబరు గర్చ ప్రెను పెంటుజని నతురక-
ల్పు వినుతాదేశ ముపకెన్ను వింతలు నపర్చనా॥ క॥ ఆ
౧౭ దిచాలన్నిన సునగల్పకుదియు నగా కబటిశిమలన్ని
త్రిప్పు మర్చగలశిన మాటలు వినుదక్కలరత్నము సాథ(ది-

౧౮ ప్పుకానిదిచ్చెసు మాన్యగీ॥ కృష్ణరాయుడనగ కేవలమను
జుడె విష్ణుమూర్తి గానవిజయశీలి। తతనిగెల్వదగినదియు
తులితా ప్రాయంబు సీ యనుదయ్యశ్రీప్రభులగనా॥
౧౯ క॥ ఆనిన విని కృష్ణరాయం। డనవేమి సురాధినాథుం
డైనర్చ భయమెయునియుర్చ బలభద్రుని భూ। తనదగు బలభద్ర
౨౦ పాత్రుడతిమోదమునను॥ శా॥ భీగుర్చంతిటురు
దెంచె నాయుని రిపుల్చబా। రెదజన్యస్థలిర్చ। దలగార్చంబా
కరుణాకటాక్ష విలసదురావ్యేర ఖడ్గాపాతిర్చ। దార్చ
ర్పంబులంరంగనేక్ష్మి నామె గెలుల్తుయు జాతుపలంచుపెర్చ
దుగ్గార్చపాత్రుండుగు బలికె భూవరుడు సంతోషంబు
౨౧ నందెలగనా॥ క॥ భీముడనిరిపులుదలపగ భీమావ
వకళిసల్పి పెరచెర్చదవినుమీ భీమకటాక్షమ్మునను
మపాశిమపావునటుంచు భీమపాత్రుండనియునా॥
౨౨ ఘంబచావలరం॥ పతికుందసత్ప్రపాకటాక్షము
విరాజలక్ష్మ్యపార్థముకుండబలెముర్చకరింబు బానిశె
త్రిప్పి సెన్య్వమర్చ। చెకందము ర్చెలంగ బాధ్యచిత్తువింతగా
నినెర్చవము కుందపాత్రుడంతయుర్చ ప్రమెమాదయుల్లొ
౨౩ బిత్తుత్రైని॥ క॥ లెంకరణ్నెర్చ జనని యిచ్చక్షపెకర ఖడ్గముకశత్రో

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ-౩

పేరులనెల్లఁ గ్రేకరములఁ గెలిచెదనని చ్ఛేకరపాత్రంబు బల్లె
౯౪ చ్ఛేకరలీలనా॥గీ॥ శూరవరులున్న యారాయబార-
రుజాడ్బిభేరుడని మెచ్చ ఖడసందీప్తులెసగ నావావము
నతుర్దనని పలికె నద్భుతముగ నాటెరుపాత్రంబు సారగం
౯౫ బిరఫణితి॥క॥ కృష్ణామునజయుంబివచ్చెద ప్రణుతిం
పగశత్రువరులబలిమి నటించుఁ గ్రేణారంగపాత్రుడని-
యెంగ్రేణారంగశ్రీత స్వావివిభవ రంజితమతియై॥క॥
౯౬ సుత్రామాదులు మెచ్చఁగ శాత్రవులఁ గెలిచివత్తుస
రగున నన్నుఁ జిత్రముగ బల్లెబ్బిద్దాపాత్రుడు సభవా
౯౭ రవెల్ల ప్రణుతి యొనర్పఁ నా॥క॥ తుండములతోడ
మదవేదండములఁ గాండతతుల ధరణిం ఖండా-
ఖండెదనని యాఖండల పాత్రుండు బలికె కడువేడుకతో
౯౮ నా॥చ॥ బలము బలంబునేర్పడ శబాసనిదె వరవారు
వెచ్చగాఁ విలసితబాణపాతములవేగమె శత్రునృపా
లసంఘములకలగి తాలంగసెటునని గారవరీతిదగఁ
ముర్రారిపాత్రులు బలికెఁ గజాధిపతితో తనశా
౯౯ ర్యవిలాస మేర్పడ నా॥వ॥ వెండియు ప్రచండశౌ
ర్యుండగు వజ్రముష్టిపాత్రుండును నాతురగరెవంతపాత్రం

డును గజాంకుశపాత్రుండును నా అసపాశియుపాత్రుం
డును మన్మథ గంధర్వపాత్రుండును ప్రకృతిన వీరలాకింబు నట్లు
నె బలికి నంగనుంగాని వారలతానిట్టనియె॥
౧౦౦ గీ॥ యుక్తి పట్టుమీ రిలె వృద్ధింబునన్నె నిర్వహింపవల
యును నిఖిల రాజ్యవైభవంబటంచు వెక్కలాకులతోడ
౧౦౧ వస్త్రభూషణములు విరుసనెసగ॥క॥ ఆనిటికి
నిజగన్నాయకులున్నారని పలికి రణాతిసముత్సాహం
మెనాత్మన్నతి జనిరని వారల సన్నాహముకృష్ణ
౧౦౨ రాయజనపతి వినుచునా॥గీ॥ యులపదాకుఁ దిరు
రాజుల చెలువుగ విక్రముల చతుర్దశభువనములఁ గ
లుపబూనన్నపట్టు తానెకావారిననాచవశమై
౧౦౩ పదిరివచ్చితిమ ప్పాటిపలుకు వినకా॥క॥ ఆనియా
లోచనజేయుచు మనమున యారాత్రి వెలుచ్చు-
మురుగునపాళెంబున గలజనులవార్తలు వినియు
౧౦౪ తాత్సవాంబులేని విధమెంగివెసనా॥గీ॥ అయ్యే
వంతమప్పుడపొప్పుచితాదేల్ప నాధుపులకు వివర
రవరేణ్యావచ్చినంత యంతవచ్చెద గాయుంమలక-
౧౦౫ మిశేయుమారవిచటుచెప్పవా॥గీ॥ అనుడురా-

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ. ౩

యిలుబల్లెసేవనినమాటలెక్రశయము వి యిచట్లే కొవ్ర

లశే।తలపనినువంతిమంత్రియుద్ధాత్రిగలడె।చూడను

గా॥ మిందులకెుక యుక్తిసూక్ష్మమతిని॥ మ॥ ఆనుడవ్వం

భేదమార్గంబునదవి

త్రివరేణ్యుడితని

నుమహాప్రత్తిలగెల్వగావలయునర్థిశౌర్యధైర్యం

బులదె।చెనయుర్ధశక్యముగాదుగాధనమునశ్రేణిడు

కులాదివస్తునికాయంబులాసంగనేప్పరునసా

గా॥ అని యతత్వనాప్రదుచాక్రిసమంతయు॥

సేవశముగునికుదాచునియర్థిగార్యంబెవగనుని

ర్వహించదా।ధైవర్యయటంచునరిగెతజంబెసగను॥

వ॥ యిట్లురిగి యభ్యంతరమందిరంబున్నసుఖంబు

గాం నవశించెనంతనమ్మంత్రిప్రంగవుండు॥ కం॥ ఘున

తరభేదోపాయంబునకుందగినట్టియుక్తిబుట్టిం

చిరయుంచానరంగరాయలపెంచిదినసరులా

గాం క్షత్రియులకుతెపపడంగనా॥ కం॥ ప్రాయించి

మండసమ్ముల,రాయలధరియించునాభరణవ

స్త్రతతులు।పియుక్తియుంచిపంపెశుభాయత్తతభ-

గాం టులగూఢబెయ్యపాత్రలకునా॥ కం॥ పంచిన గదము

౩౭ లాయమ్మంచినగనిసామజేంద్రవారలువారిదె।చాం

చిదారవైరాలనిష్పన్నసంచలితసాహ్వంతుడగుచుసరగు

గా॥ ననతడునా॥ వ్రుమ్ముగవెట్టియలలాగెనపెట్టియున్న

తళుకుబంగారుజిగికారాదములలాగెనిసారవమగు

ప్రాశియున్నదిసత్రిజూచిచిమ్మక్కనెనాతలాశె

గా॥ నవిస్మయముగదురా॥ సి॥ శ్రీమితుకనారేయుసివాసెస

నాధ్యక్షత్తగుకృష్ణరాయధరాధినాధ్యుతిలప-

దారుగురుపాత్రలకుసంప్రీతిబంపిననిరూపం-

బులుమిమ్ముమునుప్రగజపతిరాష్ట్రమునగవిశేష

కుగాబలికినపలుకుబడుల్లతిరుప్రాశి

తిరివాకారినటనెఘనాభరణాదుకూలములే

బంపినార్తమట్టనేరేప్పజగథానకరుగుదెంచి ట్టు

జనుదెంచిమాచేతికతనిమారుపట్టియుబ్బినయప్ర

తెమాపట్టుమేమిట్టికాధవపడకుండనతిపించుకొన

ఝ దెమెప్పదూ॥ సి॥ ఆనుచుతెపపడినయప్రాతగ

గనుగాని।వ్రాతయిట్టులయ్యెవసుదలాశెన్ననమ్మ

కృష్ణరాయవిజయము - శ్రీ - 3 -

గూఁడదెంతనవ్వినవారల్ హోసమయ్యెననుచువేస
రిలుచుఁగా౹ నరసింహ కృష్ణరాయలు వరథాటికి
నిల్వలేక వారణాపతి సత్వరగతి తత్పురమతి నప్పరమ
గ్రితమారముగ వేదలిపొలెల్యాఁ బిలుచనూ౹ క్షమురు
నాడాకథవినితామరిగిరిసంతోషరపాతులైయెం
తెనక్కోదారలేనిపాటుగలదెదురవుననినిత
లగుచుపాత్రలూ౹ గి౹ శ్రీ ప్రభుత్రైలోక్యసామ్రా
జ్యమబ్బినయు౹ సకలచతురంగసనతోసంతశిలుచు౹
కృష్ణరాయక్షితిం దుండుకీతెవెలయసరుగున్నబ
ోవు జయస్తంభము నిచె౹ గి౹ తత్పురంబుప్రవేశిం
చితగిన రీతి శ్రీల్లగజరాజు నగరిబాయులకుతన-
ముఱైసేనజనకుండ దిట్టంబుచేశి తానునెకచో
టువశియించెనని యుక్తలోలాహలోత్సవనంతరం వృత్తాం
తంబెత్తిదినినాచె౹ ముని సభానావనాభువనమో
హానదానకళాజతాబ్ధిరాతనివిష్టస్సురత్నతరు
యుకశైలఘనాఘనాఘరాతనబహువాక్య
వర్ణితపదద్వయుసద్వయుదుఃఖభంజనా శ్రీనుపమ
ాలుభక్తివైభవపదాంబుజసేవకచిత్తరంజనా౹౹క౹

శ్రీప్రబోధఘనతరసామ్రాజ్యవిభవకారణాకరు
ణోవనరాశిగర్వవారణాకనకాచలధైర్యజనకకన్యా
ంరమణో౹ వనమయూరా౹ సూనృతవచోవిభవసూ
రకులచంద్రా౹ దినజనరక్షకసుధీజితఘణిం భూనుత
విలాసఘనపుణ్యాగుణావాసాపా నజనదూర
విబుధేంద్రసారా౹ గద్య౹ ఇతి శ్రీమదారుగంటి
కాశీపతిసదురరాజయోగీంద్రచరణారవిందసం
ధానితమనోవిహారి నిరంతరానందకర రాజ
యోగసామ్రాజ్యలక్ష్మీధురంధర స్వస్వరూపా
నుభవసంపన్న జ్ఞానప్రసూనా[illegible]ంబకాకాళ
వేక్షణాప్రసాదసాధితకవితాచమత్కార
ధూర్జటితిపౌత్ర కాళయామాత్యలక్ష్మాంబి
కాదత్తపౌలసమంత్రి గుర్వమాంబకాకుమార
ధూర్జటిప్రణీతంబైన కృష్ణరాయవిజయంబు
నందు తృతీయాశ్వాసము౹ - - - - - -

సమాప్తం - - - - - -

౧. శ్రీమదనంతపరాక్రమధామా, యాశ్వటిరామధ ౩౫
రణిశసుత శ్రీమద్వేంకటరాయప్రవర స్వధీరామబం
ధుప్రధిగుణసాంద్రా, వ, అప్రదరింప, మహారాజా,
౨. ఆరతకజయలక్ష్మీకెలనిమవావిహ్లాదంబుతానవిధభ్రమ
తారురాజ్యకదనపద్ధుజెల్లని పరరాజ్యంబాగళీజాధీశ్వరుల
తెరంజెల్లుచునెలుగాకయునియంతవేళ్ళ దన్నింత్రిచే, నారా
జుంబలుపింపెనంబతక్రపావ్యాపారపారీణుండై. గీ॥
౩. ఆందులకుసెంతసంశయమంది   త్రియు
బాంధవప్రాప్తిపెలయ్యాదలబియుండుటలెస్సగాదెలిశి
యిప్పుడుగానిప్పకలుసెలంచుచనుదెంచెఘనతవనరాజ
౪ సిం భుమిరావ లోచలంబునకురత్నావళులంబతంబు
గసమర్పించ్చినటు, రవానిమెరుదరాధరంబునకెంతయు
రంగారుబంగారాసగినట్లు, తగసుధాసాగర
వాప్తిశైనమెచ్చుగాక్షీరములదెచ్చినట్లు, సరుగమందార

భూజమునకువింతగావెళ్ళినయెలుకపలంబుల్లోనట్లు, న
ప్రవాళగుణామణికినయిత్రుల తథ్యర్యవాళికాకరుణినిధికా
వితీర్ణకనికిమణిధనదేనువ్రల   వసుతతిప్పాలనిశగజ-
౫ వలచుండు, గకరముగమంగానిమిగులశ్రీకరముగా
గ్రకరము వెతుకనెదురేగి గారవము, గాతిలింపుచునె
నరు   గారవించిరాయలెంతయునగ్గజరాజునప్పు
౬ డు, కనారిచిరుతులదనుచుతానుగనాచిరుతిన
యిప్పుడెనెనరుగాచినమదితాశ, నెచ్చినెనవరత్నంబులు
౭ జెచ్చినసివాసనముననిరంపరపతియునుకవశి-
యించక్రిష్ణరాయలుశరశికతకర్ణిసనసులాసనరంజలివిల
స్త్రిసరవామిరందధారావిస్త్రమరవధారిక్రిగరివె
౮ వెలయంగననియునువిరశించిననిరశించక్కరణా-
నరక్షించనికెచనుస్వపతులతాకరుణించతివిపక్షుల్, ధిర
౯ మునసింవాసనంబునిల్పితివిగదాక, లోకంబులె
లమెచ్చగ, వాకుంప్రాపగుచునియమన్నించతివాక్యక్త
ప్రుడువర్తసలతుంజకనిరక్షించనట్లు సిద్ధముగాకనూ
౧౦ కగారవిష్ణలరక్షింప్రచు, దేవ క్రవాతథాకముల-

కృష్ణరాయవిజయము - శ్రీ - ౪

ప్రతిష్ఠించి ధరణీభారవరయుప వార్తితరాజ్యశ్రీ వెల-

౧౧ యించిన యాతడె శ్రీ విభుడెందును॥ శ్రీ॥ నీరుణావెం

మహీచక్రకున నేరమదియ్యకు

మన్నీకున్ కాన్నిశినిన్నెకెను మంత్రితినీకు కీర్తి తు ఖారు

సమానరూపవామ కేరవ బంధు యుశశికలాప

పల్లక్రీరమణ ప్రతాపవరసివార్తకు మారకుమా

౧౨ రవిక్రమా॥ గ॥ నాపృతపాపజయా గజనా

థుతాశ్వసనియె నీతోడబాంధవంబరయ కృష్ణ

రాయశారికిల్లి రనెరధి॥ మురారికబ్బె వాని

౧౩ నెసగిన యుక్తుసువిద్వా॥ వ॥ శ్రీ నృపుడు కృష్ణరా-

యనృపుడా గజనాథుని తోడ నిట్లనియె॥ వినుము న

రేంద్రా నీ వనగ నేనన భేదము లేదు నీ మనంబున నొక వింత

గా దలంపవలెను ముఖ్యముగా నెంతయుణ్ణమ

నతర వైభవంబలరగా నెనరిండ్రు వివాహ మొత్తమ

౧౪ సూ॥ క॥ శ్రీ నుతు యుపరమా నంద్దంబున నగజపతి

కృష్ణరాయభూపాలుని తోడ నానాధ మహిమా

రిక్కగనుగానన పాపజబంప గాదగు పేద్యనూ॥ గ॥

131

౧౫ గ॥ మత్తుమారి వివేకసంపద తవిద్య్యరూపరేఖావిలా

సనిరవాధి జూచి వేగని యీవుపట్టు పంపు నావెంటనిప్పు-

౧౬ డు యునపట్టి గుణాసంగమవలక్ష్మణాంబ సంగా॥ గ॥ నాపట్టి

తుకృష్ణరాయధరావిభుండుల్లతనదునెమొత్తము గను

గొన్నమనసెరింగియు మ్మువారెమంత్రి స్వామి భాగ్యంబు

చేశినాదపారియుబూచెదననియెసంతసమెలవార్తి॥

౧౭ గ॥ శ్రీ పృథుబవాసమానవెమునరించి యుద్ధి ప్రతిష్ఠ

విభవ వులరింగ నగజ విభుని వెంటనరిగియుమంత్రి మా

శితవాదరంబున నరకన్యాంతరంబులు దారిమె

౧౮ లమా॥ క॥ నవరత్నసన్నిధి నన్నత భవనంబున రత్నపీఠి

పై వశియుంపక॥ స వినయము గనసజ్జనపుణ్యపి విధారంబర

౧౯ భూషణాములు వేడుక నొసగెనా॥ క॥ నియు త మంత్రి

మణి సుభగనారాయణకునకునెనగలతె నరసు తమారున్

నావలబుంధమత్యంబును॥ నీయుక్తి గలుగె గాదెనీతవిబా

౨౦ రాగ॥ క॥ శ్రీ నిసరిస గతొప్పిచెంపాం॥ విన పే తుగుమారి

తారితితెదకువార్త బనిబనిష్టపునిశ్యం గారంబానర్త

౨౧ చారితితెప్పిరప్పుతుబత పొపోతీనిఙ్సి॥ తె శుకుకు నవశి

శుకుజశుకుజాపులసారు తమ్మరేకులతీరు గ్రుమ్మరింపి

య

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౪

మెరుగుటద్దపు ముద్దుమెర యనుచు ప్రవాళపు మెలుకన-
వ్వులతటుకులకరింపక ప్పరాజగినెపుప్పుకరకలపెనెరిగుప్ప
తతిదాయులనెటుదిటెసంగ్రక ప్పప్రానెరిమెనియెమ్మెమెలికె
తానికైప్పెరుంగువెరుగుంగుగ్రప్పరింపకులుకువగగు
బచనుదాయిగునిశిగునిశ్చసరిగెచెంగావిప్రెయుతాసెరస
మాండ్రుచరణాముంజిగరావముల సందడించవచ్చెచెలు

౨౧ ఫంబుమారిఖావరకుమారు గిరు వచ్చిగారవములలో
భూవరుని యాజ్ఞ దనర ఆ పప్పజికప్పడు వందనము
నపర్చన తడుదీవించ తగు నూరాయులకునివ్వపాత్రురాల

౨౨ నిమదిలోన వార్షకములరాగిర ఆ వృకనాకయసి-
వ్వైపనాడ్యుదగు బచ్చుచెలగు శ్రీకృష్ణరాయలచెట్టుబ
ట్టి మాత్స్ర్యాశ్రితజెనులునిమవామనితులు శా-

౨౩ అనువద్దిలు మునిపవ్వెచెలువ్రమిగులాకు ఆ లతుభ్రా
ర మణిమణిజలజాస్యలువెంటగాల్పజనకునియాజ్ఞ
వెలయుచునంతః పురికిక్కెవిలశితగతినరిగెన ప్రభువేతుక-

౨౪ మారనాము ఆ లభూపాలకవాళి తిమ్మరు
సుతాసెనయార్యమదియార్యతిజా విలసప్రాభిమ-

గాంచితెవెలుప్రమిావవేగ శ్రీకృష్ణరాయ తాసెనంచువ
చించునప్పియుడనతాత్క్షెర్యెవెలుపాప్పలదల్లలనారతి-

౨౫ ములవింతమారగనెకచిల్లంబంపెనచార్టిటికినికుపంచినవి
రించియువతిషపంచిరవారదినెవాక్యబంధురపణితికి
మించినిజపాణిసరసి జాంబయము నవేర్పుమారనదివ్వా

౨౬ లటుయునాగిక రాంబయుమ్మంత్రియచ్చాటుసుం
చిమ్మె పంచదారరతిబమెతెపచ్చపెనె మించుపంచా
ప్రవారువమంబునాత్రినెంచగజపతి గనుగొనియ

౨౭ ర్యులని యొకు యుదివిత్తుమారిచెంచినచదివినకిరం-
బుతనమసారంధర్యగుణో భ్యావయమురాయలు
వినుడుకర్యమయుదమునదెల్పుమనిపంపెమచ్చటుగాంగ

౨౮ నాకు బంగారమునకుపరిమెన్నమంగలిగిన

౨౯ అనుటున్నపతిముంగలమారి యుంగనగుణాంబులెన్న
గసంగతిదగనిదియుమరియుసన్నుతిసేయునాగ్రహ

౩౦ ధీనిర్గెకానిపాండితుంచునితదెంతప్రెమమారంగ
భూష్పానాతాంబరవావానాదికములి
వ్వెమెచ్చుగానిచ్చిస నన్నానశ్రీరవామించబెంచుటయు

కల్పేశ్వరాయువిజయము — శ్రీ — ౧

సమ్మంత్రి ధ్యానాతియ్యా సెనాపైన్యాప్తతి నెనుదెంచె

౩౮ ప్రకారాంతల వెడలక జూడగనూ ॥ శ్రీ ॥ యెప్పు

డువచ్చు మంత్రి వణి యెప్పుడు వినుల విందుగాగని

యెపుప్పులకు ప్పస మనాపసమున్నతి చక్రదనంబులెంచి

నే నెప్పుడుగాంతు పెండ్లిపాలెప్పుడు పాందాన

రంచునంతు మళ్ళ జాప్పడ బూావరులంతెదురు జూ

౩౯ చుచునులంత గసత్వరంబుగనూ ॥ గీ ॥ వచ్చియప్పాచి

యపాద్దరవల్లభునకున్ వెత్తువారంగదనచేత వెలయ

బలుకవయుంగలనితంగ గనుకొని ముదమెసంగవిం

౪౦ తయుదిదమియునుచునవ్విభుడనంగా ॥ గీ ॥ స్వామి

యియానతిచనిగజస్వామితనయ్యాజూచవచ్చితి

నెంతయుబహ్మాద్యమెయ్యాన వత్తు గుణచక్రదనంబు —

బ్రవాదులకున్నావనదనీయుజాయుశక్యమవసు

౪౧ వతేవాయుకగ ॥ శ్రీ ॥ కంజనాక్షివిలాసంచికరంబె

రుగుగాని యుతరువెరుగరాణాకెందుదేనిగు

౪౨ ణకరయుతరాయుపారమంపెదవగనూ ॥ చం ॥ శ్రీ ॥

నుతుపరాకుసామికరుణకరరాయు ॥ దేవవిూ —

కువం ॥ దనమునరిజబదిక విసుధునావునివెంతయునుచిత్తగిం —

ప్రమిూ ॥ జనవరనాదుపరుసవాజంబుగవెూవాన

వాణిలయుండ్యనిక్క ॥ కనుగొనగరిగెనంతయునుకనుళపం

౪౩ ధుకృగాగనిద్యోదనూ ॥ శ్రీ ॥ క ॥ రసవయుదివ్య

మునశప్తకయానునిప్పుడాశయలాగరవమె —

ప్పగాప్పబలికిలితాంగికిప్పాత్యబుయ్యుచుక ॥ సారవ

చారువిలాసముల సప్పతిగాంచరిసర్వలోకసంబా

రులుతాళిమూకొలము సాముమిలుబూమెలుగా

౪౪ ధూబూష్టవరా ॥ గీ ॥ శ్రీ ॥ లజదృయుకస్వామియువ

తరింబుయులవశంబుకుచేశిమదియ్యాజనవిజనకుతుమద

శనాద్ధకపుసరుగవచ్చి ॥ యుబరుశాశ్వతముగనిలిచి

౪౫ రెలమితాడ ॥ గీ ॥ స్వామిసన్నిధిరత్తపంజరమునం

దుప్రబలుచునుపిన్ననాతెభూప్రజలవలనవింతలె

జపతసుతనవ్విదెకగరిమ్మాలెనయుబలుకలపెశిం

౪౬ చెలనెప్పుడనుచూ ॥ చ ॥ విని యొకన రదుపతిప్ప

భూవివరనందనగారవించగాద్యపనరదనంబునెంచి

వనితామణివానెప్పిలయుంబువిూరకాం ॥ చనలెల

కృష్ణరాయవిజయము — ఆ-౪

శాంబు ప్రాకారములు జల్లుచు బ్రాచినతి యుర్వరావి
తుల గగానబగుకెళికావనులకుం జని గ్రమ్మురుచుంటి
శం. నెంతయునవా౹౹ ఆ౹౹ ఆంతవసంతమెంతయుదనం
తనరంతఘనాంతకాంతవన్యాంతికవంతురీచవ
దనంతలతాంతనితాంతకాంతతాదితంతశకుం
తసంతతి షట్పదంతరసంతతచింతితాద్భుబాష్పం
తిమిపొన్నైనావిరపావంతులకెంతయువింత
౪౧. వింతగనా౹౹ సీ౹౹ తాలుదాల్పపండు లాకు-
లుకాలెమవావిాదవిలశ్లైములయాద్రిమ
లయునెవద్రవాకెక్కికెందలిరుదయుంచెతరురాజి
తారమెతనెకెంతునినరాజిబెలగిదిక్కులకాం
యులరావములసారభ్యమెదలాతెగండుతుమ్మె ౪౨
దలబారభ్యవావిారెనప్రభుమరందధారలచినె౹
పాలుపొందెమెరుంగుప్రప్పొడులవనె౹ పొన్నగని
లుసురపొన్నలన్నెవలగుగ్రాన్నినలచెన్నులలనివిన్నెనెని
గె నెన్నెనన్నెన యాచైత్రమెంతవింతెసంతసమెునచెరి
౪౩ మ్మ్వెజనులకిల్లా౹౹ ఆ౹౹ నారెకసారెకుసకలసుమసా
యకుడద్భుగరాజగుంతియుల్ మారకవెగచెవెడలి-
దారివెసకృష్టిపించురక్తశిరారుణనాతనాయు.

ధవుళెమలయానిలమందమందసం౹చారచలాంప్రతరుజాల
౪౪ మలక్షమెరసెకెలాసములూ౹౹ ఆ౹౹ మత్తిలిపేరలియ్యెడలవ
ము గణింపగమానిసెమెనా౹ చిత్రములగ్వారించదరువెగమె
పాంథులుసిగ్గ్సెతువతా౹ నిత్తరినంచుచిత్తజునిభల్లభల్లలి
తత్రరపాటుమిారగా౹ నెత్తినచెట్టుట్టుడిగెనెంతయుచక్కి
౪౫ నిప్రావృతీవియులూ౹౹ సీ౹౹ వెళానతీవదాన్వితలాక్కగ
నలక్ష్మీకుచద్వయుకుంకుమాకలనమా౹ ధరక దంబకసముతో
రసానరాజదిశాంగనాశారణాపయన్బంబరాశి౹ మావాభి
లిగళస్పురతగుంజాఫలప్రతతిమధ్యగమధూప్రతవిసా
తనచాంపెయుత్తి౹ సుమాప్రస్యందనారుణాదిప్రిమద్రిజ
యుంతివితానమవితతరువానిబ్రంధజయాంశుపటుల్
మాధవాపకతవలికామానినివతంసమణిప్రభాతలిరా
౪౬ కుదసరెనప్పతంగప్రతాపవిసర్పితోనతిశయించు౹౹ కు౹౹ ఆ-
మధుమాసదినంబున్నామధురవచావిలాసములరినవగ
నా౹ రామమధుడంచానరంగన్నారామమునకురాదలం
౪౭ చియుష్టతలెలనా౹౹ సీ౹౹ సరిగంచుజిలుగుచందురుగావికు
న్నెల యుడుగుదమ్ముల యెమ్మెననుసరించెత కుకుల ముద్దుబెక్కుల
చెఖకుజిగితాదరతనాలకమృదాలప్రతిఘటించుగుత్తంప
కలుకుచిగుబ్బకెందలతాదముత్తెలపేరులుమరుప్పగురియు
కళలనుకలువనెచ్చెలివంటి మొాముప్రేక్షకస్తురిబొట్టుషట్వ

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౪

[illegible]

[illegible]

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౪

పలుకులకు దురందనెరకాకులతి దియెఱ్ఱ చిటివెంచిలియల
శివెణిమెనిదాలానరకాయుగ్రాతలు ఆగదాణగెనచటి
విరిగుత్తులాచెలికుచయుగంబు రవారవారంపగిలెకనురా-
లగణాగ్నెనచటిప్రాదెనెకనకాంగియుద్ధరవుధురివీకుస-
లగణాగ్నెనచటిప్రాదెనెకనకాంగియుధరమధురివీకుస-
ఘనులానెరికురు
క్ర వానంబుగానెకనావవానిచెందె॥ క॥
లనుచుక్షేఘనులానెకగణాగకారకాంతామణికిఁదాన
లాఖ్యంఘికానిన్నిజనులాదటమెత్తూరచంద్రానన
శ్లో కునా॥ గ॥ నెమ్మిదామిబ్బంగారునెయుక్కమ్మిచమరవా
లవమ్మివాలమ్మిసాటిజతానమ్మగతియునూగారునెమ్మె
నుకశుకుఝాప్తిబాలికామణికెప్పడుభూపాలతిలి-
శ్లో కా॥ గ॥ మిాలుతావెరప్రాలుక్రామ్మెరుగుచాఱ్ఱ
తరుణామ్మగనెలుతరుణినేత్రములుతాల్లుతామ్మిదవలె
వెదరయుమెల్లపలుకులవెరంగుకప్రాంప్త
ఖ్రాలువిర్దరయమెల్లపలుకులవెరంగుకప్రంప్ర
౫౭ పలుకెసంగూ॥ గ॥ శంఖశంఖంబులైననుసరిశజాక్ష్మి
గళవుతాసాటిగాదన॥ గఁళజయాంక్రతరుణినినుగా
నుతానెనంతమ్ములగునినంతములునెనసరిగావవరి-
౬౦ శ్రీదేవ్యక॥ జామలాకమలాసుతులిల్లురమ-
లారవుణినిడులరాజత్వములాక్మలారిద్విశా
౬౧ భా॥ గములావిములాంగినెన్నిగావశమగునెక॥ పరి-

ణాతతాంబూలలతా॥ సరసదళావళులగిలిసరగునచెల్వైఖ
రణిరవామారునెంతయుల్లతరుణిమణివిముద్దుగుల్లతఖుకుకఁజ
ఉ॥ శుకులుఃకు కురువిందమ్ములుతమ్ములుసరవిందంమెలు మనగ-
సాకానవలాగ్నగరగరనాబల్లరుసలగరగరదానింబవిత్తు
శా॥ గమినమలించునా॥ సి॥ ఖరాకారశరదుబ్బలాక్షెమెరా-
దుూరికృతాక్షెమెాతరశాయితాద్రివెమామ్మవెాసరె
వాల్లదయాపవారెరవెమాపాత్రికవారెరవెమాయులనా
గయులతినవ్వాబాం॥ గుతెక్షంగారసారవెమానివార్నాసా
రవెమాతిన్నాంగిసరసనాచ్ఛిశాబాసుమెదినిచక్రమా
మురుతెరిచక్రవెమాప్రాబాణిజఘనిశమ్మరంభలావా
స్త్రీకరజయారంభలెమ్ముయురుతరస్తనిపలుచనియూ
రుతారిరాజదెవంద్రయుయువంటిరాజముఖినికంటిమె
ఉ॥ వింటిమెతాంటికలతనెనా॥ గ॥ నాసవామంబుగావి
ననాసజక్షియునుసరించెనునవ్వబువ్వనజలంగుళాచ
జవరాలిమెామునరవాజలంగుమముద్దబంగారు-
చ॥ ముంగరముత్తెముంబా॥ ఆ॥ ఆరమణిలలావు-
మలయానిలచంచలదూర్తికానతుతాస్వరసరాజ-
వాంసఘనసారసపాళిమదాశిజాలసంచారసమం
చితారవవిశాలగజ్రజలాకయుంబునగ్వారిప్రెవె

శ్రీకృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౪

౬౬ ఘనస్థలుల తాళజలకేళి యొనరించే వేడుక నరాఘ్యసిం బంగారుపా
వడలచెంగావి పట్టుప్పావుల శింగారములె సంగుజగిమెలంగ
ఘనవకిలాండముల కలగ్గలతండములవెంధుగానెంధుం
తతాండవింపవిమర్శ్య ఖండములవికచారవిందములక్రం
ద్ధిగానందంధపాండుసల్లికచభ్యంగజాలములకలిత-
శైవాలములవరాళిమైయనెన్యన్యకళిదేల్యనతులితా
త్నవామంతంతనతళియించెసరశివిహారించునభ్రదే
ఖాతముఖుల్లుపాలసముద్రంబులాపలనెరాలలాతు
౬౭ వెలుప్రవెలముల లారియునవెలశిరలమాగి గంధమా
ల్యాభరణ వస్త్రకలితలగుభోగ్యాస్త్రపద్ధతిసకలాపా-
చారములన్నితనివిజలుప్తంబుకప్రంప్రతిప్నెలంధుప్ర
౬౮ ప్యాజాతులువలరనిప్రాజశేసిం కనిధాశాయకుమద
నాకనిధరాయణగునరసఘునకృష్ణంద్రన్యనవ్యెలకర
గజనాధునికప్నెకుపతికియుమనుచుకలకలనగుచుణ
౬౯ మంతనవెంటగాలువంగప్రాణసఖులతాంత్ప్రకి
ముఖప్ర్వాంగగాగనుచువేడుకలులశిలగజసుఖస్వా
తీనంతఃపురంబునకుజేరిలీలంగసత్రీరుణానభోషం
ప్రచుకసత్రీధృతివినుచువిద్యలప్రాప్తుబుచ్చెనప్రయుకభ
౭౦ ముఖ లీలావతిమున్నధానసి యోవేళభవదివ్యపాలా
విశేషములవేవేల విధముల వినుచునుండ్యునె వేళయుష్ట్ర

ఖావసంతాశ్షమలవేడుకలవేలయుంగవినుచునుండ్యునె వేళ
తావకీనా విష్ణుతి యనుకృపణాతెజస్సుల వినుచునుండ్యు
యెవేళమాజయిత్రి పతీర్ణకళావివేకప్రభవములు వినుచు
నుండ్యు కృష్ణమాతిదేవి ప్రతి కృష్ణరాయ సత్యములుగన
ప్రధానతియెసత్యసమ్మకలుగుకల్యాణమిరిగాశ్రీ
ముగమాకల్యనతులితసుఖకవాధికొలాతుమధి-
౭౧ పాంవ త్రిదియ్యావాతాధ్రంబుగా తదియ్యరాప
రభావిలాసగుణంబుప్రకటింపంజనుదెంచితతాలిద
మయుంతినలధాత్యంచానరించినరాజవాంసంబుచెం
దంబున్నభవత్యారుణ్యంబుగాంచితిభూరియవచ్చదనకువ
ముస్పతియెనచుత్తననుచుంగలకలద్యనులెసంగనయ్యు
౭౨ నంగతుభారంబు తుభారమణిమణిక్యవాసంగణంబు
నకుంజనితన్ననిత్రియంచానసెద్గనంతనయ్యునంతా
౪౪ ధ్యరుంధనుసభాసదులునధితానందంబునంజెందుచు
౭౩ సుఖంబుండిరయ్యవసరంబునాసికత్తిరినవరతఘున
తారణంబులుకడువెగరాజమాగలములయుండిన్యప-
త్రిరిశాభనప్రకటితద్రవ్యములరంజలమిగులవారా
శిముగన్నచుత్త్రిరింభాదిసురచిరస్త్రంభాశిరవామా
రచత్రవస్త్రములసమిత్పెత్రిరిదత్తుమాకట్యాణిముత్తె

౨౦౬

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౪

లమును గలుద్వారభూములజలంగ, సరుగనెందెందు గజపతే
ప్రురమునందు। శుభనవాలంకరణాశ్రీల వారాష్ట్రములరసంత
తోరతాస్రవా బిత్తుతైసకలజనములతుపెవావారానేత్సి
౨౪ వంబతికయించా॥ ఆ॥ ఆంతటనారామజెందురుతువిగం
తసమాగత భాంధవావళులు। సంతసమందకత్తిజితచం
ద్రుత నందగు కృష్ణరాయభూకాంతునకర్కగుమార్తె
నెసగర్కసుమువరారార్తమునెంచివేడుతానంతదురంబ
౨౫ లంక్రియులనందమువవర్చి విచిత్రపై భరిసెను ఆ॥ పంకికు
మారార్కజయుతనిపెత్తలుబలకవి థారితళుకుప్రాజోం
తన్యపాల ప్రత్తికెను ప్రత్తికిమెలజగిపి టునుంబిపావింపిం
త్తునుతావినూనెతగుగినైలబంగరుపెళిరంబులగ్రపంతు
నుకుంకుమంబెసగబాటులబాంతుబుద్దైన అయ్యతనూ॥
౨౬ కు॥ వనితామణితలంబుంతెక్కైజెనితావేరాదమునపయు
కంచద్దీలలుగులుకకైనసుగానళుకళ్లతాటెత్యాకనటుత్రం
౨౭ కణాసువేణిగతులుబెలంగనూగ॥ జిలకవరాతమేరుం
గుమువ్వలవదాళ్ళి! గంధమాలాభ్యాభరణావస్త్రకతతి-
అమనుమ్మిలంచుతుద్దింబువేర్చెంచమెరుగుచాశ్విలయం
౨౮ గజనిరాశ్యరమపారెలెనలకనె ప్రుడూ॥ గీ॥ తనకుజా
తనునెకరాజుష్టునతరానెప్లములునగలిగినకృష్ణరా-

౨౦౭ 138

యలయనత్యమరస్త్రియంకరతెజాలివిపారిరియగుతుపెరబిపెపగళి
౨౯ గునజరిగెననగా॥ గీ॥ సమయనరుతష్టిరణాసిమబక్రశింధ్రు
ప్రవియోగాగ్నిపాశుపతమునసెయమింబరయమునవా
కమిత్తిపతినా తత్రి. రటంబురతనితశుకెసం గీ॥ చ॥ యనుతపరా
ఖ్నిగ్రింగగనెందిరదాళ్ళినకుంకుమంబనా॥ తనరెనుసాం
ధ్రిరాంగకుబిదిత్తుముతెకనుపత్తితారతు॥ యిన్నినిమిష్టభూ
భూరాష్ట్రాణెళ్ళలమునెరామగరాలవెరుంగుగుంప్రులా॥
యమనగమనారాజుతాక్షముగినంతటుజలినతూప్రులారియు
౩౦ ననూ॥ వమ॥ తనబావ్యస్థిరకార్యసంగగరిమర్కతా
నిల్పినజానమెరాయనగాచికటిమంచెవెనకగనరాయ
స్థిత్వమానాగప్రా। ఘనపాంతుప్రభదాశెసత్యగత
తింగంబారియునక్కచంద్రుడా॥ ప్పనిజానందకళలచెలంగ-
౩౧ ననకల్పించెక్కనచ్చెంద్రికలు॥ యు॥ కృపయొక్కంతయులేకచి
త్రజుతుసారెకవాంఢిక్రాందిశుకుతారె। రప్పచంగల్పి
మెరుంగుతూప్రతెదమారంబెత్తుగానెయగావిపరి
తస్థితికారియులతెమురయగావిభ్రాంతితారెపించగా
నప్రతావెన్నెలకుర్కగలంగెనలకనావ్యరత్నమత్తెంతము
౩౨ నూ॥ గీ॥ కలికలువరెనికనుగానికయకథా॥ తగునెచ
ంద్రునెకుతలిరుబాలింతినలచుమగుర్తంబుకలరాలమా.

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౪

౭౪ గతి। పాపమైన యనేమిఫలము దీనా॥ సీ॥ యీనలిని [illegible]

గాదనరేదన నుచున్నా యిద్ధ్వగావళి నిత్తులలచు [illegible]

[illegible] గాఢపాతమితినను చునెవ్వాఁ వెతివెన్నలెల చెవె చుటె

లా। సామనామముదాల్చి సెలసెదననుచునెవ్వ [illegible]

పసూర్య [illegible] నెనరు [illegible] వారిసమాఖ్య వపాంచియులరి

తినన్నుచునెవ్వా పటుచ్ఛయుంకర వృత్తి [illegible] పద్మినుల

[illegible] చెలుచే [illegible] మతిగాంచ్చిచల నగుచావ నెనిర్లి [illegible]

మెచ్చి [illegible] దరుల్లైన [illegible] కాంచ్ఛెంచ పారలప - ౭౫

౭౫ మతనికెలకలు [illegible] మ॥ శ్రీరయుంగాతనతీయుంటిక

పాతవర్ష్యపారమర్కుటిసియు। [illegible] నాత్తియ్యవిరాధి

[illegible] మకుర్కపా [illegible] బతెయ్యనె।తరినవల్లంధగ-

దంచునెంచకనిర్కుత్తామారాముగానెంచుతామెరతా-

[illegible] యుంతమాత్రమునకె [illegible] చెంద్రిమా॥

౭౬ గీ॥ శ్రీరయుపాశ్చాత్యమపాత్యత్వ [illegible] రాంతరముని

[illegible] పానిపాతిరితిపాంచగెసం [illegible] సరుగగురువృత్తి

[illegible] సంగ్రైతెనెకుచెల్లునెద్ది [illegible] నియతిచెం-

౭౭ [illegible] నన్నైత్రెకతగలనిర్మైత్తితిరాజనంగదగునెని

[illegible] రులెప్పుడు [illegible] మునిజశిననె। [illegible] తికెదా:

వనర యామాన్యశర్మ్య మునగి॥ శ్రీనియువృద్ధిం బునా॥ గీ॥ చెంద

మామునుదూరింపించదమాన్యపంధమామందమారుత

స్ఫీందమాన్యబిందుమాధురత్ర్య [illegible] ధకర బ్యందియునుచు

౭౮ శ్రీందమానందనునిబి [illegible] యులరుచారెతి॥ గీ॥ మారని

నుశంకరుడుపలుమారుమార్గపలయుక్తి [illegible] బ్రదికి

ంచితలచనక [illegible] శ్రీ [illegible] యువివేకమునను [illegible] పత్తి।

చెప్పుజుటగతి [illegible] బునెత్తిగణాగె॥ పంచబామరం॥

౮౦ రమారమారమాపారేపాంథరాజనెంచనిటుచిరమా

యుమాధినాధుతారతరాయుతించిమించె నెరమాని

తారనెకునుంధురంగమెుక్కెరవర్ణ్యరమారమనె-

౮౧ లంగకారరవృశాయనారమాన్య [illegible] మెత్తిందన

మునలునెత్తిన్నరకులనేలాగుగలిగెనెవా యుక్తివె

[illegible] మలత్ప్రముతెందికావుతుంటుకలువలకెరితగ

లిగెనెవానిక్తివాత్తిచలనైవలప్రచెనులశిల్లాలకె

లాగుగలిగెనెవాయుక్తియుదుక్కుమంచిమాతులచె

తినంచితంబగుచలుకకవగకలిగెనెవాయుక్తియుదుక్కు

కటుకతానెవృచెపట్టుగానకావయెయుప్పుతినింధుయ

ననిత్తుయూచధానాగ్రజగతి నెయువంటివస్త్రవల-

సదుకాంబులిదువకుంతునెదుర్కనా। నిత్తునిగాతిలె

౮౨ ॥ పలుభూరాజములకరిరుగుచున్నులచూతంబైననిన్ను

బాములబెట్టఁగ వలయుఁ నసుశిబడగానింగ్వలయుటబా
లించిని లుమములయాని లవరాంగ్వ॥ శ్రీ నిమరియు-
౭౩ సీ॥ కంచిలుకానాపాలికి మరుగిలుకానివిస్ఫురి-
తెలివిచెళితెమున్నెపలుకాదరిమెనధువ్వగాబలు
౭౪ కాకలపాలు శాలుబాతిమెనికు నరాంగ్వ క॥ శ్రీ
ప్రకనిస్తెకకరినమేమునగవచ్చి పలవాసక్తి ప్రేబ-
లతాప్రళలునవ్వి శ్రీ లపలుగాకులనుగాంతి
తనచంగాదికాకిలానిస్పురాముడుకాపగిం
౭౫ చ॥ తుమ్మెదనటంచువత్తువెండునుచెలంగ్వనిదుమధుపా
నవృత్తిగణించనెల్చుచురుకుముట్టింగమెరయుదుసెరా-
౭౬ కునక్షి శ్రీ లశిలీముఖమెనివనగవినవెక॥ శ్రీ నివిధుము
దినులను సమారణాశుకకాకిలలమధుకరంబునునిందిం
చినువనితాముణిఘునతరకనదనుపనువిరవాతాప
౭౭ గతిగలిగించినరాంగ్వ క॥ శ్రీ వ్రైరువ్రిచెందినెఱ్ఱైలుల్చ్బా
నకుశైత్యక్త్యవులరించమరిన్నెల్లరంగవచియిం
౭౮ చ॥ విచ్చలవిడిగారవంబువెలయుగకరుణానరాంగ్వ శ్రీ
యింతికలగనెలయులనాగరెప్పమారపటికి పెంతిలకా
నుష్ఠాంకివెలయ్యనికుకృష్ణరాయభూకాంతునకును
౭౯ శ్రీచింతితార్థఫలముశిక్షిలుగునరాంగ్వ క॥ శ్రీ నియు

నేకవిధంబులననునేయించ్చగారవింప్రచుమిక్కిలియురారతిం
చ్చితెలివితోనుండెనేంతలయుతికెబానిణ్ణియుష్పుదంతంతవెగ
౧౦౦ శారామయ్యేనచటా॥ క॥ మిన్నగకుకున్ల తువములుతవలచిన్నె-
గుకాలకజ్జలితిశివ్రబావ్యమగార్వనెన్నెదరదమిది-
మీరాయుండునన్నదారయునుచుతెలుప్రనెరాజన్నెరసెనరా॥
౮౦ ౧౦౧ చ॥ శ్రీ లకరుడత్తివెకువసురాపకక్త్యంకితదియుత్రీరమం
దలరించిన త్తిసెకతము భూరాభవలింగములుప్రాజకాయు
గాధలచితదకనిష్టనవతామురసంబప్రదెత్రెభక్తిరోగ
జలననవెగుటుక్రవెలసెఁతభుకుకొజిగితారిదప్రాగ్విశనరా॥
౧౦౨ క॥ శ్రీ ప్రభుప్రాఘా స్వనార్థవునవెంబుదరిని-
ప్రదయాచలాంతికస్థలముననిచ్చశ్రీరవెచినచెంగా
విరయునగ్ర శ్రీ రుణాదధిశగనన వెన్నెనంచితములగా॥
౧౦౩ సీ॥ యింద్రుండుకేలువ్రకునేతెంచిప్రప్రనగెలించు
వవాతాళికెంపనంగ శ్రీ మరులసభఖాదనరుదెం
చునెకభక్తిపరుడుదెచ్చిననిమ్మపంటుయునగ్రనందనవన
మందుక్రిందననెరఖాంజిపాలుపొందువాంచింబప్రా
వనంగ్ర వినయంబుతానెనిందని భక్తి తుదిధరించు-
కెంగలిబంగారు గిందనంగ శ్రీ ప్పుడుదయించివచ్చె
నేవారతమిరకువలయుచకారవిసర్పతిగుండుపద

కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౪

గవిశ్వజనచక్షురంభోజవితతితానప్రద్యోతతుల్యులైనవిక-
౧౦౪ సించపద్మావతుడురా॥ గీ॥ అప్పుడవప్పుడు శ్రీకృష్ణరా
యలను పండితోత్తములను జూయంగనెంచి ప్రత్తిపెం
రుగుడంబులనెసంగుబలుదివాణంబులానె భద్రా-
పీఠంబుపైనుంచెప్రాశింబివించా॥ వ॥ తదనంతరంబా॥
౧౦౫ చ॥ కలులుకుచునిబ్బరంపు బిగిగుబ్బలుపయ్యెదలాన
మించగానునుకుచునానుదీనెశ్శవణోభరణంబు-
లువారెరవలరులద్బిళుకుచునిగుతీనవలబ్బినిణివె
ణినతించతావినాసెలశిరసంటెనుకతరుణిమణి
౧౦౬ కన్నదరాయమాళికనీ॥ క॥ వ్యాధ్యానవద్యవా
ద్యరవాద్యసుగీతస్వనంబులతివలపాటల్బారెద్యం
బాసంగినెంతయుల్లసద్యోపైవావాకర్పునతదెప్పె
౧౦౭ నా॥ వాకలతాంగితావియెునవినలుదుకళ్లెయెు
సనవెగనెుత్తసరువాక్కినెరులుబ్బామయెుక్కనెల
తకాప్పెరసెతుజలకవాబీక్త్రాత్త్వలువలాసనా॥
౧౦౮ తే॥ తతెయెుత్తెనప్పుడాకప్రత్తిబావ్యనృపాలమ
ణికెతాత్వర్యముననవతిసామ్రాణినిధూపంబుద
౧౦౯ రించెలతాంగియెుకతెయువనిపతికినిఁ॥ సీ॥ సరిగంచు
వలిపెమెల్లుజంటరువాలుదాల్నెరులప్రాసరుల్పైనె.

141

నీటుజూపవెలలేనిముత్తెలతళ్కుకుచాకృత్తితోడమగరాలబా-
విలిలాస్యగసుజూపమెరుగారుజాతికస్తూరిగిరుబొట్టుతో-
మంగురులపలిమారుముబ్బుఖాతల్కుగంధపుసిద్ధప
నిండుప్రాతతొచలువదుప్పటినిగుసరసమలరిమరా-
రుగాయురగంధపెండెరముబ్బు॥ లలితభూషణకలితుడై
యులరనప్పుడలరువిలునిచెలువంబునతిశయంబువీర
౧౧౦ నరసివర్రాయకుమారశారి॥ క॥ వెవావీకా-
వారీవసుశ్రీవెలయుగతత్త్వముచతన్యంగారవిధులవేవే
గనెునప్పగ్నిచుగజ్జ్భావిభులతలరెనితాంతమొదవెస
౧౧౧ గనా॥ కులదేవతార్చనాదిక్రియలనితకల్యాణశీలు-
పెలయుగనంతొచెలదిరనంతఃపురిలో॥ సులలితవిప్రాంగ-
౧౧౨ నాదిసుదతులువత్తునా॥ మ॥ యెునుదసాద్రికిజేరేచ-
ధైనిరాడమ్యతి-
కైవముల
తారకాప్రతతులంతఃవింతప్రైసారెసాగ్రెనిరక్త్యంబొంగ
వెళ్ళలారెశశిమారెఁక్షాగ్రిశాఖామిస్ఫుసనవస్త్రె
రువారవారెరమాత్రికమనంగావార్ధియెుపర్వంగ
౧౧౩ గనా॥ సి॥ వారెదుకారెన్నతకాంతిపాళల॥ మ్యతిమం F
B చువివ్యతెలవెనవెలతెజరిలగ॥ వజ్రవతాక్తికమభ్యవరర
త్నిశ్రితచ్ఛత్రచామరకాంతిచాకళింపబిరుదాంకకేత-

నన్నురిదంబ   లేమించియుంబరమున సంచరించ్చుపగలు
పత్తులు దినకర ప్రభల వెలగును ప్రభువగు జపతి పాండ్రిరపావ్రె
సువిరాజిల్లు పెండ్లికు వారుండు వాద్యరవములై సగపెం
౧౭౫ ధింటకడుకుభద్రభవెత్రి॥ ఆ॥ వచ్చిమదభమును తిగిసు   కల
పాశిను లిచ్చి మెరుంగు తోరతుల వచ్చికవిరాగనెనిచె
లంగుచుద్వారములెల దాతిఖా। సచ్చయులెందురాం
తమణిసంపుటితంబగు పెండ్లి నెపై। పాల్చినవావు
పెత్తముపయుర్వశియించెన్ పాలుదియుద్దనా॥
౧౭౬ మ॥ ఘున విప్రులెన్ పవాళిచెన ప్రభుసంకల్పంబు
శియించభూ। జనరత్నాంచితమైన శాస్త్రములన భాస్వ
త్రింకణంబుంచెబెండ్లిన వెల్లెగు జరాజనందననుదారత్వ
ప్రస్వబాలామణుల వినను   జలపాతులులలిల
౧౭౭ శుంభల్లిల దాశెత్విన ను॥గ॥ మదనుధను బావ్యలౌతు
గాతదనెరింగ్రాజనెదుటికితెరలొనరవాశెలంగ్రు
మెచ్చుబంగారు ప్రతిమను బెచ్చెననగ వచ్చెపెండ్లికువా
౧౭౮ రిచెల్వంబు మీరి॥గ॥ సరుగతెరబట్టి మంగళ బాష్పక
ములజదువ పట్టి దనవద్ధగాచుంటిభట్టులెనుబల్లన
ప్రభుగజపతి సంకల్పమాచరించెతెలివి గనుగొత్రో
౧౭౯ నామములకలయు నుతివేగ॥ సరుగపట్టి ప్రవేశించు

జలిమెసంగ్రహించి శలమలబెత్తరాయల పదాబ్జములకు
నమ్ర్రమె సంగ్రహరాధరావరుంతన్గంధవారల్వైదర
౧౮౦ కరప్రవ్ర కరితుజిసి॥ కమదపక్కమెసగికలశాంబుధివా
రి కల్లకృమెసగు పాలికెగజరాజుధిధుసుతవారబో
సె గ్రుప్తతి తానతి విరాకృష్ణరాయలకెలమిన్ని గ॥-
౧౮౧ ఆ॥ తుమితోరల్గాంధరపరంజజిగివెయుల్వాలప్ర
త్తికెరితిరిష్ఠోత్తిమిగుల్గుల శంఖరావవారాదిసద్రావ-
ములులొవెల్లయుపాదలాధరాళిపాదెసగా॥
౧౮౨ కను క్షేంగారపతి కళంబు నృపంగళసూత్రంబుగట్టె
మవాని యుర్వికళలరంగలరకృష్ణరాయలు సంగ
౧౮౩ తిధనరక్షనితాంతసంతోషమునను॥గ॥ ఆ ప్ర
ధుతులభాలుజలిరనేర్యస్వమస్త్రకములలనెలమివ
ధ్రావరులకమలశంకరుతెరతియును తమకెత్రితతు
లుధారా   పడుజన్నిరనగవుత్తమములగము
౧౮౪ లాగ॥ ఆలయురుంధతిధక   మాచరించు
కెలమివిరాదవధ్రావరులిచ్చెరభిలజనులకెంతయు
తాంబూలచయముజాలవలికలకాంతులంత-
౧౮౫ యనుల్లశిలగాకవిలశితబహువైభవములున లరు

[illegible]

[illegible]

నిర్గలు భైరవంబులతో సవలుగాల్పుతోజమ
జలతాజాతాన్ను భసంగరాయలప్రభుతాసవాం
౧౩౭ బునం గ్రహ్మతేనాయకు శ్రీరుణాముగాగజపతివారి
కరుదారక కృష్ణకవలియఖిలస్థలములలోసరసతనే-
సంగన్నైకానివరజయుకత్రి ప్రతాపప్రభవములరు-
౧౩౭ నాగుకలఖరిగకాటిమాదలగలకునేక్రియాకృ-
పెనరించజయలక్ష్మిగాంచి యచటనుంచితనరాజ్య
మునగలుగుయెరప్పమారర్పవుంచదివస్థళంబు-
౧౩౯ లిక్షించనెంబున సిగశ్రీశైలకాళహస్తిచిదంబరాది-
కరమణియైశ్వర్యస్థలములజూచిశ్రీరంగకాంబు-
కాశీపాచలప్రముఖములైనవిష్ణుస్థలములుజూచి
శ్రీశైవఘనతాంప్రపన్నికవెరసుతాముఖ్యప్ర-
న్యాత్రేథిర్మములజూచి యాశ్రేకరశపాంత్యసురుబరని
జభుజాశ్రీయదేశజాశ్రీపారకములజూచి విలసి
తాత్సవములుచాలవెలయజేశ్రీవిజయపురిగాల-
కెంతవావ్యైరకసుపతగవిజయునకరంబుజేరదిగ్వి
జయుతిప్రజలువణించశ్రీకృష్ణరాయనృపతి
౧౩౮ గ్గుబంధురకవింద్రకృతులలోప్రార్థింగన్న వసుచెరి
త్రాదికృతులందిమపాముబలగ్లిసకలసాంప్రాజ్యపై

భవసరణివేలయజాధరణివేలుచునుండెనధ్వరణివిభుడు
౧౪౦ శాంగనిర్మాణాష్టదిగ్విజ్ఞానముబలభేలారేపలకార్యము-
గంభర్నసృత్యులుశావివారిరజనవార్త్యతా తిసం
వస్తైరవారిక్షీరార్నణిరమణిప్రతప్రభవవారికార్య
ప్రభావారిధయా యాత్రేటునృయబునవెంకటధరా
౧౪౧ ధృష్ట్యాచితాంప్రేమధ్వయాకు శరణాగతరక్షణా-
౪౨ షునబిరుదాంకాభక్తిమధ్విభేషణాలంకాభరణా
శకరణాతికరుణాస్ఫురణాసకలదివిజప్రపూజితచర-
సానాశ్రీతాన్సకాంగతాటకావారాప్రశస్త్రతార
కాక్షేత్రప్రథాపవాటకాంగతావతంసవరిరభూం
షణాశ్వరాపాంటతారివీరనిత్యపావనాకృతేజగ
న్నాథుకకీయాధురీణానవృసద్గుణారేన్నతిశగవార్య
౹౹ శ్రీతిశ్రీమదారుగంటికాశీపతిసద్గురురాజయోగి
శ్రీచరణారవిందసంధానితమనోవిహారనిరంతరా
నందకరరాజయోగసాంప్రదాయలక్ష్మీధురంధర
స్వస్వరూపానుభవసంపన్న జానప్రసాదాంబిక
కాశీవాస్తవ్యరకరుణాకటాక్షప్రసాదసాధిత
కవితాచమత్కారుదురాశటిపాత్రకాశీయా-
వాత్యలక్ష్మాంబకాదత్తపాలపవుంత్రకుర్నమాం

శ్రీ కృష్ణరాయవిజయము - ఆ - ౪

బిరాకుమారికుమారధూర్జటిప్రణీతంబైన కృ-
ష్ణరాయవిజయంబను మహాప్రబంధంబునందు స-
ర్వంబును చతుర్థాశ్వాసము - - - - - - - -

సమాప్తం - - - - - - - - -